

Verksamhetsberättelse 2019

Kommunal utveckling

KOMMUNAL UTVECKLING
JÖNKÖPINGS LÄN

Dnr RJL 2018/2303
Utvecklingschef, Ola Götesson
Kommunal utveckling
Region Jönköpings län, Box 1024, 551 11 Jönköping
© Region Jönköpings län, www.rjl.se

Innehållsförteckning

1 Inledning	5
1.1 Viktiga händelser med koppling till våra 3 K - kostnadseffektivitet, kompetenshöjning och kvalitetshöjning	6
1.2 Medarbetare	8
1.3 Framtiden	9
2 Vår verksamhet ska leda till en ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet för länets kommuner	11
2.1 Exempel på aktiviteter inom Kommunal utvecklings verksamhet som innebär hög kostnadseffektivitet för länets kommuner.....	11
2.2 Verksamheten söker aktivt externa medel.....	13
2.3 Kommunal utvecklings ekonomi är i balans.....	15
2.4 Ekonomisk redovisning.....	15
2.5 Ekonomisk analys.....	19
3 Vi har ett starkt och jämbördigt partnerskap med aktiva ägare	21
3.1 Exempel på aktiviteter som stimulerar samverkan.....	21
3.2 Samtliga kommuner har aktiva representanter i chefsnätverk/styrgrupper eller liknande	22
3.3 Kommunal utveckling stimulerar samverkan mellan länets kommuner.....	25
3.4 Kommunal utveckling underlättar samverkan med Region Jönköpings län	25
3.5 Kommunal utveckling underlättar samverkan med annan aktör	26
3.6 Analys.....	27
4 I vår verksamhet är medborgarnas erfarenhet en viktig kunskapskälla	29
4.1 Exempel på arbeten inom Kommunal utveckling som syftar till att stärka medborgarnas inflytande och delaktighet	29
4.2 Kommunal utveckling bidrar till att synliggöra medborgarnas erfarenheter	30
4.3 Kommunal utveckling stödjer arbetet med att utveckla kommunens verksamheter med hänsyn till medborgarnas erfarenheter.....	31
4.4 Kommunal utvecklings inflytandestrateg stödjer verksamhetens arbete med inflytande och delaktighet	32
4.5 Analys.....	32
5 Vår verksamhet kommer till reell nytta för användarna	34
5.1 Exempel på aktiviteter som kommer till reell nytta för användarna	34
5.2 Kommunal utveckling fungerar som ett stöd för utveckling av den egna verksamheten.....	35
5.3 Analys.....	37
6 Vi stärker och ökar kompetensen i länet	39
6.1 Exempel på aktiviteter som stärker och ökar kompetensen i länet	39
6.2 Årligen genomförs kurser efter behov och önskemål från verksamheterna samt chefsnätverk/styrgrupp eller liknande	40
6.3 Kommunal utveckling bidrar till ökad kompetens i länet	40
6.4 Kommunal utveckling ger stöd i implementering av aktuella metoder	41
6.5 Analys.....	41
7 Vi använder forskning för att utveckla och förbättra kommunernas verksamheter	43
7.1 Pågående forskningsstudier	43

7.2	Spridning	44
7.3	Stipendier	45
7.4	Doktorandstudier	46
7.5	Söker aktivt finansiering.....	46
7.6	Samtal med forskare om framtida forskning	47
7.7	Kommunal utveckling sprider kunskap om aktuell forskning.....	47
7.8	Kommunal utveckling stödjer kommunerna i att använda aktuell forskning för att utveckla och förbättra sina verksamheter	48
7.9	Analys.....	49

Bilagor

Bilaga 1: Symbolförteckning för mätetal och aktiviteter

Bilaga 2: Deltagande på kurser som arrangerats av Kurs och konferens under 2019

Bilaga 3: Sammanställning av forskningsresultat

1 Inledning

Primärkommunalt samverkansorgan (PKS) definierar och fastställer vilka prioriterade områden man önskar samverka kring inom ramen för Kommunal utveckling. Syftet med samverkan är att åstadkomma en gemensam verksamhetsutveckling, en effektivare resursanvändning och högre kvalitet i de primärkommunala verksamheterna.

Kommunal utveckling är kommunernas gemensamma utvecklingspartnerskap där kommunerna aktivt styr och driver utvecklingsarbetet genom aktiva chefsnätverk/styrgrupper eller liknande och till verksamheten utlånad personal. Verksamheten finansieras dels genom grundfinansiering från kommunerna, dels genom externa medel såsom projektmedel och statliga satsningar.

FoUrum är den del av verksamheten som arbetar med kommunernas forskning och utveckling (FoU). Verksamhet bedrivs inom socialtjänst och kommunernas hälso- och sjukvård, skola och fritidsområdet. Inom varje prioriterat område finns ett antal projekt som definierats och tagits fram i länsgemensamma chefsnätverk/styrgrupper eller liknande.

Utöver FoU-verksamhet bedrivs Miljösamverkan samt Kurs och konferens som länsgemensamma verksamheter inom Kommunal utveckling. Verksamheten ansvarar också för samordningen av Fjärrundervisning, det länsgemensamma Vård- och omsorgscolleget, verksamhetsförlagd utbildning VFU (VFU som ingår i sjuksköterske-, socionom- och arbetsterapeutprogrammet), Familjehemsresursen samt Barnahus. Fram till och med 2019-12-31 samordnade även Kommunal utveckling den personliga ombudsverksamheten i länet, en verksamhet som länets kommuner från 2020 kommer att ansvara för själva.

Kommunal utveckling har sex strategiska mål:

- Vår verksamhet ska leda till en ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet för länets kommuner
- Vi har ett starkt och jämbördigt partnerskap med aktiva ägare
- I vår verksamhet är medborgarnas erfarenhet en viktig kunskapskälla
- Vår verksamhet kommer till reell nytta för användarna
- Vi stärker och ökar kompetensen i länet
- Vi använder forskning för att utveckla och förbättra kommunernas verksamheter

Vid önskemål om fördjupning i ett verksamhetsområde rekommenderas att ta del av det aktuella områdets verksamhetsberättelse. En verksamhetsberättelse tas årligen fram för respektive verksamhetsområde.

Agenda 2030 och de 17 globala målen

FN har antagit 17 globala utvecklingsmål, Agenda 2030, som syftar till att uppnå en socialt, miljömässigt och ekonomiskt hållbar värld till år 2030. Sveriges kommuner och regioner har en viktig roll i arbetet för att nå målen.

Länets kommuner styr och driver utvecklingsarbetet inom Kommunal utveckling och verksamhetens aktiviteter genomförs utifrån kommunernas aktuella behov. Under hösten 2019 har ett internt arbete påbörjats inom Kommunal utveckling för att öka kunskapen om

Agenda 2030 och för att visa vilka globala mål varje verksamhetsområde har koppling till. Det interna arbetet visade att Kommunal utvecklings verksamhet på olika sätt har koppling till flertalet av de 17 globala utvecklingsmålen och att det ser lite olika ut vilka huvudmål som respektive verksamhetsområde arbetar med.

I kommande verksamhetsplan för 2021 kommer det att synliggöras vilka globala mål som Kommunal utvecklings verksamhet har koppling till. Det arbete som sker inom Kommunal utveckling är en del av kommunernas arbete och bidrar därmed till kommunernas arbete med att nå de 17 globala utvecklingsmålen.

Utvärdering av Kommunal utvecklings verksamhet

Årligen genomförs en mätning i våra olika nätverk inom verksamheten (nedan kallad årlig utvärderingsenkät). Resultaten som till stor del handlar om nyttan med verksamheten är mätbara och används i det interna förbättringsarbetet, men också som underlag för redovisning till länets kommuner.

Totalt har 234 deltagare från 22 olika chefsnätverk, styrgrupper eller liknande besvarat den årliga utvärderingsenkäten avseende verksamhetsåret 2019. Under 2017 besvarades enkäten av 174 deltagare från 16 olika nätverk och under 2018 besvarades enkäten av 182 deltagare från 22 olika nätverk. Nätverk som tillkommit under 2019, utifrån påtalat behov och på uppdrag av länets kommuner, är elevhälsocheferna, hälso- och sjukvård inom äldreområdet samt kommundirektörerna. Nätverken badchefer, chefer inom öppen fritid och chefer inom idrottsanläggningar har under 2019 inte besvarat den årliga utvärderingsenkäten.

Alla nätverk har inte svarat på alla frågor med anledning av att de har olika uppdrag, vilket medför att antalet inkomna svar per fråga kan variera något. Deltagarna har fått besvara frågor på en skala 1-6 avseende hur de värderar sin upplevelse av Kommunal utvecklings verksamhet, där 1-2 = missnöjd, 3-4 = nöjd och 5-6 = mycket nöjd. Resultatet visar hur stor andel som är mycket nöjda, vilket omfattar de som angett värdet 5 eller 6 i utvärderingen. ”Vet ej” svaren är ett icke-svar som inte är medräknade när resultatet för andelen mycket nöjda har beräknats fram, med syfte att de svaren inte ska påverka resultatet negativt. Målet är att 100 % ska vara mycket nöjda med Kommunal utvecklings verksamhet.

Som bilaga 1 till verksamhetsberättelsen finns en symbolförteckning för mätetal och aktiviteter.

1.1 Viktiga händelser med koppling till våra 3 K - kostnadseffektivitet, kompetenshöjning och kvalitetshöjning

PKS och länets kommundirektörer valde den 10 juni att prioritera följande fokusområden för Kommunal utvecklings verksamhet 2020:

1. Ekonomisk effektivitet
2. Kompetensförsörjningen i en utökad arbetsmarknadsregion
3. Smarta/nya arbetssätt och strukturer för att klara välfärdsutmaningen, till exempel genom teknikutveckling/digitalisering

Det är av stor vikt att verksamhetens aktiviteter leder till följande effekter för länets kommuner; kostnadseffektivitet, kompetenshöjning och/eller kvalitetshöjning (våra 3 K).

Under aktuell period har bland annat följande aktiviteter genomförts med koppling till våra 3 K;

Kostnadseffektivitet

- Inventering av länsgemensamma utvecklingsområden och behov av kompetensutveckling sker kontinuerligt. Samordning av insatser ger förutsättningar för ett kostnadseffektivt genomförande. Ett större deltagarunderlag i utbildningar resulterar i lägre kostnad per deltagare när fler delar på kostnaderna. Utbildningar som förläggs i länet medför även en minskad kostnad för resor, restidsersättning och hotellövernattningar.
- Fler möten och utbildningar genomförs fortsatt på distans för att bli mer kostnadseffektiva samt fler möten genomförs i kombination av både fysiskt och digitalt deltagande.
- Samordning av gemensamma verksamheter i länet skapar förutsättningar för kostnadseffektivitet när både personella och ekonomiska resurser fördelas på länets kommuner, till exempel Barnahus.

Kompetenshöjning

- Kompetensutveckling genomförs kontinuerligt för olika målgrupper och utformas efter kommunernas behov. En samlad efterfrågan med stort deltagarunderlag skapar möjlighet till större bredd i inriktning och utbud.
- Forskningsprojekt som genomförs inom ramen för Kommunal utvecklings verksamhet bidrar till ökad kunskap för länets kommuner, kunskap som är direkt applicerbar i verksamheterna. Den absoluta merparten av finansieringen av ett forskningsprojekt sker externt.
- Kommunal utveckling har dialog med både länsaktörer och nationella aktörer, samordnar information och sprider till alla länets kommuner. Detta bidrar till kompetenshöjning för deltagarna på nätverksträffarna men kunskapen förs även vidare till den egna kommunen och den egna verksamheten. Exempel på information som sprids är lagändringar, nationella riktningar, forskningsresultat samt kunskapsstöd från till exempel Socialstyrelsen och Skolverket. Samordningen av information är kostnadseffektivt, jämfört med om 13 kommuner skulle genomför omvärldsbevakning och dialog var och en för sig.

Kvalitetshöjning

- Kommunal utveckling ger stöd i arbetet för att utveckla systematisk uppföljning i länets kommuner. Aktiviteter genomförs för att kvalitetssäkra olika nationella nyckeltal inför registrering av uppgifter, skapa förutsättningar för att sammanställa och systematiskt följa upp resultat samt för att använda underlaget till utveckling och förbättring av insatser och verksamheter.
- Erfarenhetsutbyte på nätverksträffar och andra gemensamma arenor ger bland annat möjlighet att ta del av andra kommuners goda exempel och kompetens samt stödja varandra i utvecklingsarbeten. Kommunal utveckling ger förutsättningar för att höja kvaliteten på verksamheterna i kommunerna exempelvis genom att erbjuda kunskapsspridning.
- Kommunal utveckling arbetar med verksamhetsutvecklingen i länets kommuner med stöd från aktuell forskning.

1.2 Medarbetare

Medarbetare tillhörande Kommunal utveckling består av tillsvidareanställd personal, personal med tidsbegränsad anställning (projekt) och inlånad personal från primärkommunerna och regionkommunen. Inlånad personal från primärkommunerna finansieras, i likhet med andra externa resurspersoner, i huvudsak via tjänsteköp. Inlånad personal bidrar till att kommunernas behov och önskemål står i fokus för verksamheten. Samtidigt ger det förutsättningar för en högre kompetens i kommunerna när personalen återvänder till berörd kommun.

Antalet årsarbetare uppgår under tertial 3 2019 till 50,60, vilket är en minskning med 0,60 jämfört med föregående tertial. Antalet årsarbetare som arbetar med FoU-verksamhet är 24,40 (25,20 tertial 2). Verksamhetens stab och ledning omfattas av 4,40 årsarbetare och har ökat något jämfört med föregående tertial (4,2 tertial 2) med anledning av att verksamhetens nya kommunikatör arbetar 100 %. Resterande 21,80 årsarbetare arbetar inom övrig verksamhet.

Övrig verksamhet omfattas av Miljösamverkan Jönköpings län (1 årsarbetare), den personliga ombudsverksamheten (8,90 årsarbetare), Kurs och konferens (1 årsarbetare), verksamhetsförlagd utbildning VFU och länsövergripande regionalt vård- och omsorgscollege (2,55 årsarbetare), Barnahus och Familjehemsresursen (7,75 årsarbetare) samt fjärrundervisning (0,6 årsarbetare). En del av medarbetarna inom övriga verksamheter är tillsvidareanställda eftersom flera verksamheter löper tillsvidare.

Förändring av tjänster under aktuell period

Länets socialchefer beslutade i april 2019 att säga upp det länsgemensamma avtalet för den personliga ombudsverksamheten från den 1 januari 2020. De personliga ombuden hade kvar sina anställningar på Kommunal utveckling till och med den 31 december 2019.

CHANGE-projektet avslutades i augusti 2019 och 2 medarbetare om vardera 100 % tjänstgöringsgrad (visstid) har avsluta sina tjänster under hösten.

Under aktuell period har anställningsform och tjänstgöringsgrad förändrats för några medarbetare.

Antal medarbetare och anställningsformer

I nedanstående tabell tydliggörs antal medarbetare och anställningsform. Beräkningen är baserad på antal årsarbetare.

Antal medarbetare och anställningsformer inom Kommunal utveckling under tertial 1-3 2019				
År/anställningsform	Tjänsteköp	Tillsvidare	Visstid	Summa
2019 - tertial 1	15,65	24,60	13,35	53,60
2019 - tertial 2 *	7,70	31,35	12,15	51,20
2019 - tertial 3	8,15	31,55	10,90	50,60

* Förflyttningen från tjänsteköp till tillsvidareanställning under tertial 2 beror på att medarbetare inom verksamheterna Barnahus och Familjehemsresursen under aktuell period ändrat anställningsform (totalt 7,75 årsarbetare).

Finansiering av medarbetare

Av verksamhetens 50,60 årsarbetare finansieras 32,10 via kommunernas grundfinansiering, medlemsavgift eller enligt särskilda avtal, 18,50 årsarbetare finansieras via externa medel.

1.3 Framtiden

Kommunal utvecklings verksamhet spänner över ett stort antal områden. Arbete kommer även fortsättningsvis att ske avseende samordning av utbildningar och andra kompetenshöjande insatser utifrån löpande behovsinventeringar och dialog med kommunerna för att identifiera gemensamma kompetensutvecklingsbehov. Strävan är alltid att nyttja resurser så effektivt som möjligt genom samordning, samarbete med andra aktörer, använda egna resurser samt spridning av kompetens och goda exempel i länet.

Nedan följer ett axplock av aktiviteter som kommer att ske inom Kommunal utvecklings verksamhet med start 2020.

Exempel inom FoUrum social välfärd hälso- och sjukvård;

Arbetet med att vara uppdaterad på utvecklingen kring automation och robotisering fortsätter inom eHälsaområdet.

Områden inom psykiatri som kommer att utvecklas ytterligare är bland annat implementering av vård- och insatsprogram. Resultatet från genomförd inventering av gruppen personer med psykisk funktionsnedsättning kommer att användas som underlag för beslut och kvalitetsförbättringar.

Vård- och omsorgscollege (VO-college) kommer att starta handledarutbildning steg 2 i hela länet. Vidare kommer det att arbetas fram en gemensam strategi för validering utifrån nationella riktlinjer. Från och med 2020 ingår även utbildningar via yrkeshögskola för undersköterskor i VO-college Jönköpings län, med syfte att möta framtidens behov av specialistkompetens.

Funktionshinderområdet kommer att fortsätta enligt den plan som finns gällande anordnandet av länsgemensamma utbildningar, samverka med VO-college för att bevaka att även satsningar för funktionshinderområdet sker, följa titelarbetet för baspersonal samt följa hur rekrytering av baspersonal kan stärkas i kommunerna.

Myndighetsnätverket kommer att utöka verksamheten för att även fokusera på äldreomsorgen då behov finns. Samverkan kommer fortsättningsvis att ske med chefsnätverk psykiatri i projektet om boendestöd.

Barn- och ungaområdet kommer bland annat att arbeta med förbättrade arbetssätt, kvalitet och uppföljning, personal- och kompetensförsörjning, placerade barn, barnrättsperspektivet samt barns hälsa och skolgång.

Inom äldreområdet kommer arbete fortsatt att ske med aktiviteter avseende stöd till uppföljning och analys, stöd till verksamhetsutveckling, kunskapsstöd, beslutsstöd för chefer och organisation samt uppdrag och handlingsplan för en god och nära vård.

Inom området arbetet och delaktighet kommer under 2020 det primära målet vara att arbeta intensivt med att bromsa ökningen av det ekonomiska biståndet. Detta genom att hjälpa människor till ett självständigt liv i arbete, studier eller annan egen försörjning och inte vara beroende av försörjningsstöd. I januari startade ESF-projektet Räkna med mig! som är en satsning på den målgrupp som står allra längst ifrån arbetsmarknaden i länets kommuner

Förbättringsarbete kommer att ske inom verksamhetsförlagd utbildning utifrån det resultat som framkommer i de utvärderingsenkäter som kommer att besvaras av studenter och handledare.

Brukarstyrda brukarrevisioner kopplade till missbruks- och beroendevården planeras även fortsättningsvis att genomföras, liksom insatser för att sprida kunskap om verktyg och

metoder som leder till ökad delaktighet och inflytande.

Exempel inom FoUrum utbildning;

Under hösten 2019 avslutades forskningsprojekten ”Framgångsfaktorer i undervisningen” och ”PULS för lärande och hälsa”. Under 2020 fortsätter arbetet i kommunerna med att sprida resultatet, dra nytta av projekten, implementera framgångsrika metoder och utveckla verksamheterna med forskningen som stöd.

Organisationen för fjärrundervisningen är initierad av länets kommuner och regleras genom ett gemensamt undertecknat samverkansavtal. Fjärrundervisningen ökar i länet, vilket betyder att fler elever och skolor använder fjärrundervisning i antingen modersmål eller studiehandledning på modersmål, och förväntas öka ytterligare under 2020. En utvärdering av fjärrundervisning i länet är genomförd. Resultaten visar att fjärrundervisningen har varit till hjälp när det är svårt att rekrytera personal. Vid behov skapas filmer med instruktioner för lärare och för elever gällande fjärrundervisning. Detta för att kunna vara mer kostnadseffektiva, minska resorna och kunna fokusera mer på att utveckla fjärrundervisningen än att ha funktionen som support.

Exempel inom FoUrum fritid;

En ansökan om planeringsbidrag kommer att skickas in till Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd (Forte) i början av februari 2020 inom området öppen fritid. Fokus på ansökan är yrkesrollen inom öppen ungdomsverksamhet i Jönköpings län. Ansökan skrivs av disputerad forskare på Jönköpings University i nära dialog med utvecklingsledare FoUrum fritid.

Exempel inom Miljösamverkan Jönköpings län;

Under 2020 kommer Miljösamverkan att arbeta med två gemensamma tillsynkampanjer i länet; tillsyn av flerbostadshus samt tillsyn av verksamheter som påverkar vattenförekomster där miljökvalitetsnormerna inte uppnås eller riskerar att inte uppnås. Målen med gemensam tillsyn är att skapa samsyn i tillsynen för att kunna göra gemensamma bedömningar och få en samtida effekt av tillsynen i länet. Målen är också alltid att bidra till att uppfylla de nationella miljökvalitetsmålen och de globala målen inom Agenda 2030.

Medarbetare inom Miljösamverkan och FoUrum fritid samverkar och kommer att arrangera en gemensam utbildningsdag i konstgrässkötsel med syfte att minska spridningen av mikroplast i naturen. Utbildningsdagen arrangeras av Naturvårdsverket, kemikalieinspektionen och Svenska fotbollsförbundet. Kommunerna önskar ta fram en gemensam policy eller liknande för hantering av konstgräs i länet.

2 Vår verksamhet ska leda till en ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet för länets kommuner

Länets kommuner finansierar Kommunal utvecklings basverksamhet genom en årlig medlemsavgift samt årlig avgift för respektive partnerskap; FoUrum social välfärd och hälso- och sjukvård, FoUrum utbildning, FoUrum fritid samt Miljösamverkan Jönköpings län. Kurs och konferens finansieras via avgifter utifrån självkostnadsprincipen. Kommunal utveckling arbetar aktivt med att bevaka statsbidragsmöjligheter samt att finna och söka externa finansieringsmöjligheter utöver de medel som kommunerna i länet finansierar.

Flera av de ansökningar om finansiering som skrivs formuleras i samverkan med en eller flera andra aktörer, vilket innebär att om ansökan beviljas så kommer det att genomföras i samverkan med annan aktör och det sökta beloppet kommer inte enbart Kommunal utveckling till del.

2.1 Exempel på aktiviteter inom Kommunal utvecklings verksamhet som innebär hög kostnadseffektivitet för länets kommuner

Olika aktiviteter sker för att genomföra möten och utbildningar mer kostnadseffektivt. Inom FoUrum fritid, för att nämna ett exempel, koordineras det samåkning i mycket större omfattning än tidigare till samtliga fysiska nätverksträffar. Samåkning kan ske med både bil och kollektivtrafik.

I ett flertal nätverk tas det fram gemensamma handlingsplaner och verktyg med syfte att stärka arbetet på hemmaplan vilket kan leda till nyttjande av resurser på ett mer effektivt sätt. Inom barn- och ungdomsvården i länets kommuner är till exempel en prioriterad aktivitet att kartlägga möjligheten till fler hemmaplanslösningar för barn och ungdomar som idag är i behov av placering på institution, utan att hemmaplanslösningen påverkar barnets behov av vård. Ett annat viktigt arbete är att analysera hur länet kan effektivisera sitt samarbete inom redan befintliga gemensamma arenor för att nå ytterligare vinster i form av kostnadseffektivitet och arbetsmiljövinster för personal.

Genom samverkan och avtal med Hälsohögskolan i Jönköping (HHJ) får kommunerna ersättning för studenternas verksamhetsförlagda utbildning. Genom samverkan blir kommunerna en gemensam part gentemot HHJ vilket mynnat ut i en likvärdig ersättningsnivå. Målet är att i kommande avtalsarbete höja ersättningen som betalas ut till länets kommuner för den del av utbildningen som är verksamhetsförlagd och genomförs i en kommun.

Länsgemensam upphandling av hem för vård eller boende (HVB) har genomförts och resulterat i nytt ramavtal som omfattar 57 HVB-hem. Ramavtalet träder i kraft 1 januari 2020. En gemensam och samlad upphandlingsprocess och efterföljande administration av ramavtal ger samordningsvinster. Upphandlingen ska leda till kostnadseffektivitet för kommunerna samt ökad kvalitet av vården.

Det länsövergripande implementeringsstödet MIX och genom digitalisering får kommunerna ett stöd som både är kostnadseffektivt och som höjer kvaliteten i arbetet med handläggningen av ekonomiskt bistånd. Det implementerings- och metodstöd i MIX som finansierats av länets kommuner, utöver grundfinansieringen, kommer dessutom från och med 2020 att gå in i projektet Räkna med mig! och istället erhållas därifrån.

Insatser har genomförts i vårdsamordningsarbetet för att minska antalet utskrivningsklara personer som ligger kvar på sjukhus. Vårdsamordnarnas roll har tydliggjorts vilket bidragit till att samtliga aktörer numera har ett bättre samarbete än tidigare och att kostnaderna för utskrivningsklara personer som ligger kvar på sjukhus har minskat i flera kommuner.

Arbetet med länsövergripande gymnasiesamverkan har fortsatt under vårterminen 2019. Skolcheferna har fattat beslut om att inte ingå ett gemensamt samverkansavtal för länets gymnasieskolor under hösten 2019 för att avvakta den statliga utredning som presenteras under våren 2020. Ärendet kommer under hösten 2020 att tas på PKS och på skolchefsmöte för eventuellt beslut om att gå samman i länet om ett gemensamt samverkansavtal.

Genom att genomföra kurser inom ramen för Kommunal utveckling och Kurs och konferens skapas förutsättningar för en hög kostnadseffektivitet för länets kommuner. Kurserna blir tydligt både billigare per deltagare och effektivare i minskad restid. Kurs och konferens genererar i flertalet fall en reducerad deltagaravgift med runt 50 %. I nedanstående sammanställning synliggörs enbart ett fåtal exempel av alla de (totalt 124) kurser som genomförts under 2019. I beräkningen är inte kostnader för resa och boende inräknat.

Tabell 1 Exempel på kostnadsreducering som olika kurser genererar för länets kommuner

Kurs	Kostnad per deltagare när kursen genomförs via Kommunal utveckling	Antal deltagare per kurs-tillfälle	Kostnad per deltagare när kursen genomförs via extern kurs-samordnare i Sverige	Kostnadsreducering per kurs	Kostnadsreducering i %
Förhandlings-kommunikation	3 600 kr	31	7 900 kr	133 300 kr	54 %
AMA AF konsult	1 885 kr	21	7 600 kr	120 015 kr	75 %
Att leda utan att vara chef, 2 dagar	4 200 kr	20	12 700 kr	170 000 kr	67 %
Motiverande samtal, 3 dagar	4 500 kr	20	6 890 kr	47 800 kr	35 %
Projektledning och projektmetodik, 2 dagar	3 860 kr	16	12 900 kr	144 640 kr	70 %
Arbete på väg nivå 2.2, 2 dagar	3 950 kr	16	6 500 kr	40 800 kr	39 %
Total kostnadsreducering för samtliga av de ovan angivna kurserna				656 555 kr	60 %

Kurs och konferens intäkter uppgår under aktuell period till totalt 2 939 000 kronor. Under aktuell period har länets kommuner betalat 1 883 000 kronor i deltagaravgifter för utbildningar som arrangerats via Kurs och konferens. Övriga kurser som genomförs inom ramen för Kommunal utvecklings verksamhet men som inte arrangeras via Kurs och konferens är inte med i beräkningen. Kurs och konferens har gått med -245 000 kronor under 2019 vilket beror på inställda kurser och lägre fyllnadsgrad på genomförda utbildningar.

2.2 Verksamheten söker aktivt externa medel

Mätetal	Målvärde	Resultat	Beskrivning av resultat
 Beviljad finansiering av externa projektmedel.	33 196 476 kr	10 148 808 kr ↗	Under 2019 har tretton ansökningar om finansiering om totalt 33 196 476 kronor skickats in till olika finansiärer. Fem ansökningar har blivit beviljade totalt 10 148 808 kronor, vilket innebär att andelen projektmedel som hittills beviljats är 31 %. Sex av de inskickade ansökningarna har fått besked om avslag och två har ännu inte fått besked om beslut. Målet är att 50 % av det totala beloppet, som samtliga ansökningar omfattar, ska bli beviljat under året. Resultatet innebär en ökning jämfört med tertial 2 2019 (250 000 kronor), samtidigt har det totala beloppet för sökta projektmedel minskat jämfört med 2018 (resultat 2018: 43 438 229 kronor).
 Antal beviljade projekt av sökta projekt.	13 st.	5 st. ↗	Under 2019 har totalt tretton ansökningar skickats in till åtta olika finansiärer; Svenska ESF-rådet, Forte, Skandias stiftelse Idéer för livet, Stiftelsen Allmänna Barnhuset, Vinnova, Länsstyrelsen, Post- och telestyrelsen samt Regional utveckling, Region Jönköpings län. Fem (38 %) av ansökningarna har blivit beviljade och sex ansökningar har fått besked om avslag. Övriga två ansökningar har ännu inte fått besked om beslut. Målet är att minst 50 % av alla ansökningar ska bli beviljade under året. Resultatet innebär att antalet beviljade ansökningar har ökat jämfört med tertial 2 2019 (1 beviljad ansökan) men minskat jämfört med 2018 (8 beviljade ansökningar) samt att antalet inskickade ansökningar har minskat lite jämfört med 2018 (resultat 2018: 14 inskickade ansökningar).
Andelen extern finansiering av verksamheten.		54 % ↗	Andelen extern finansieringen av Kommunal utvecklings verksamhet under 2019 är 54 %. Resultatet har ökat något jämfört med föregående år (resultat 2018: 49 %).

Aktiviteter	Status
 Letterbox Club Sverige.	Skandias stiftelse Idéer för livet avslag ansökan om 150 000 kr.
 Letterbox Club Sverige.	Ansökan om 4 360 000 kronor inskickad till Regional utveckling, Region Jönköpings län. Projektmedlen avser verksamhet under 2019-2022. Besked beräknas komma under början 2020.
 Identiteter, inflytande och inkludering inom kommunalt försörjningsstöd. Utveckling av en evidensbaserad praktik med lokal kunskapsutveckling till gagn för klienter.	Forte beslutade att bevilja ansökan om 1 500 000 kronor. Ansökan avser försörjningsstöd. Finansieringen avser praktknära forskartjänst för Kommunal utvecklings forskningsledare.

Aktiviteter	Status
✓ Brukarstyrda brukarrevisioner.	Forte avslag ansökan om 1 638 000 kronor.
✓ Mellan service och bistånd: villkor och gränser för serviceinsatser och myndighetsutövning inom socialtjänsten i ärenden rörande barn och unga samt vuxna med risk- och missbruk.	Forte har avslagit ansökan om 4 406 996 kronor. Ansökan avsåg områdena barn och unga samt missbruk.
✓ Barns delaktighet i problemformuleringen vid kontakt med socialtjänstens öppenvård.	Ansökan inskickad till Stiftelsen Allmänna Barnhus om 455 165 kronor. 250 000 kronor beviljade. Syftet är att analysera hur personal inom socialtjänstens öppenvård hanterar serviceinsatsers villkor och gränser i möten med barn och föräldrar. Detta projekt är en del i projektet Mellan service och bistånd. Avdelningen för socialt arbete (ASA), Hälsohögskolan, Jönköping University samverkar med Mälardalens högskola. Projektet pågår under 2020.
✓ Organisering och samordning av social omsorg för personer med Severe Mental Illness (SMI).	Forte har beslutat att bevilja forskningsansökan om planeringsbidrag om 1 000 000 kronor. Finansiering har sökts i samarbete med forskare vid avdelningen för socialt arbete (ASA), Hälsohögskolan, Jönköping University.
✓ Att ge omsorg och få stöd: samspelet mellan formell och informell omsorg.	Forte har beslutat att avslå ansökan om 2 792 323 kronor. Ansökan inskickad av avdelningen för socialt arbete (ASA), Hälsohögskolan, Jönköping University. Forskningsprojektet syftade till att studera beröringspunkter mellan tre dimensioner av omsorgsskapande: formell omsorg till mottagaren av informell omsorg, anhörigstöd till den informella omsorgsgivaren, och omfattning av olika informella hjälp-givarprofiler.
✓ Räkna med mig!	Svenska ESF-rådet avslag ansökan om 7 157 872 kronor. Projektet skulle handla om en fortsättning av erkännandemodellen och samverkan för ökad inkludering och omfattade samtliga av länets kommuner. Det avsåg att vara en fortsättning på CHANGE-projektet som avslutades 2019. Länets socialchefer beslutade i augusti att en ny ansökan med samma innehåll, men med krav på medfinansiering, skulle skickas in till Svenska ESF-rådet i början av oktober, se Räkna med mig! 2020.
✓ Räkna med mig! 2020.	Projektansökan om 6 498 808 kronor beviljad, varav 5 898 808 från Svenska ESF-rådet och 600 000 från Regional utveckling. Projektet har samma innehåll som Räkna med mig! men med krav om 53 % medfinansiering.
✓ Räkna med mig - digitala hjälpmedel.	Vinnova har beslutat att inte bevilja ansökan om 1 519 712 kronor. Projektet planerades genomföras i samarbete med My Human Rights och Linnéuniversitetet. Projektet skulle utvecklat ett innovativt digitalt hjälpmedel som ökar människors funktionsförmåga och undanröjer hinder för delaktighet på arbetsmarknaden.
▶ Räkna med mig - innovationstävling.	Ansökan inskickad till Post- och telestyrelsen om 817 600 kronor. Besked beräknas komma i februari 2020.

Aktiviteter	Status
 Kontinuerligt arbete med ansökningar avseende externa medel.	Kommunal utveckling arbetar aktivt med att bevaka statsbidragsmöjligheter samt att finna och söka externa finansieringsmöjligheter utöver de medel som kommunerna i länet finansierar.

2.3 Kommunal utvecklings ekonomi är i balans.

Mätetal	Målvärde	Resultat	Beskrivning av resultat
 Finansiellt resultat (organisation).	0 kr	54 	Under 2019 är resultatet +54 000 kronor.

2.4 Ekonomisk redovisning

Tabell 1 Resultaträkning, total verksamhet

Resultaträkning, total verksamhet		
Tkr	Utfall 2019	Budget 2019
Intäkter		
Disponerade medel från tidigare år	14 700	18 000
Tillförda medel innevarande år	23 200	28 605
Övriga intäkter	17 000	10 433
Summa intäkter	54 900	57 038
Kostnader		
Personalkostnader	-29 800	-31 800
Övriga personalkostnader	-1 800	-4 000
Köp av verksamhetsanknutna tjänster	-7 000	-9 000
Inköp av material/varor	-400	
Lämnade bidrag	-1 300	-800
Övriga kostnader	-14 600	-11 438
Summa kostnader	-54 900	-57 038
(Årets resultat)	0	0

Redovisning av utfall för 2019 och budget 2019. I utfall för perioden har statliga disponerade medel från tidigare år använts till områdena barn och unga samt psykiatri.

Tabell 2 Budgetuppföljning per 2019-12-31

	Ingående medel 2019	Erhållna medel 2019	Disponibla medel 2019	Budget förbrukning 2019	Utfall förbrukning 2019	Kvarvarande medel 2019-12-31	Varav kvarvarande fonderade statliga medel ****	Redovisat resultat 2019-12-31
FoUrum social välfärd och hälso- och sjukvård	44 815	43 345	88 160	28 030	20 799	67 361	46 022	
Change *		3 763	3 763	2 800	2 279			504
Miljösamverkan Jönköpings län	0	1 012	1 012	990	994	128		
FoUrum utbildning	1 455	2 743	4 198	2 345	1 898	2 300		
FoUrum fritid	313	1 380	1 693	1 478	1 240	453		
Personliga ombud	793	6 089	6 882	6 818	6 154	728		
Kurs och konferens **		2 939	2 939	4 000	3 184			-245
Ledning och stab ***	0	6 455	6 455	6 400	6 660			-205
Härav ledning och stab finansierat från områdena ovan	0	-2 955	-2 955	-3 200	-2 955			
	47 376	64 771	112 147	49 661	40 253	70 970	46 022	54
Överskott från tidigare år	199							199
Akkumulerat överskott 2019-12-31								252

*Change: Finansieras av medel från ESF och betalas ut i efterskott. Projektet avslutades och slutredovisades under 2019 och gav ett överskott på 504 tkr.

** Kurs och Konferens: Disponibla medel utgörs av deltagaravgifter som finansierar verksamheten.

*** Ledning och stab: Kostnaderna för ledning och stab har inte täckts helt av medlemsavgiften och finansieras även från övriga områden inom Kommunal utveckling.

**** Kvarvarande medel: Av kvarvarande fonderade statliga medel på totalt 46 miljoner kronor 191231 är 35 miljoner kronor riktade till områdena barn och unga och psykiatri och kan endast användas inom dessa områden

Tabell 3 Redovisning av aktiviteter

Redovisning av aktiviteter	Budgeterade kostnader 2019	Redovisade kostnader 2019	Avvikelse helårsbudget
Tkr			
FoUrum social välfärd och hälso- och sjukvård	28 030	20 799	7 231
Miljösamverkan Jönköpings län	1 100	994	106
FoUrum utbildning	2 800	1 898	902
FoUrum fritid	1 055	1 240	-185
CHANGE	2 885	2 279	606
Personliga ombud	6 818	6 150	668
Kurs och konferens	4 000	3 184	816
Ledning och stab	6 400	6 660	-260
Summa	53 088	43 205	9 884

För områdena FoUrum social välfärd och hälso- och sjukvård, Miljösamverkan Jönköpings län, FoUrum utbildning och FoUrum fritid redovisas nettokostnader. För övriga områden redovisas bruttokostnader.

Utöver redovisade kostnader för området FoUrum social välfärd och hälso- och sjukvård tillkommer 5 123 661 kronor som utbetalats direkt från fonderade medel till länets kommuner och till regionen. Till länets kommuner har utbetalats 1 837 040 kronor i riktade RSS-medel för utvecklande förutsättningar för vårdens medarbetare och 1 142 000 kronor ersättning VFU.

Till ungdomsmottagningarna har 2 144 621 kronor utbetalats till Region Jönköpings län, 530 199 kronor av dessa avser kommunala medel som genom särskild överenskommelse betalas ut till regionen. Direkt till kommunerna har 725 199 kronor utbetalats.

Tabell 4a Redovisning av disponibla medel

Redovisning av disponibla medel	Ingående medel 2019-12-31	Tillförda medel kommunerna	Tillförda medel staten	Tillförda medel övriga	Därav fonderade statliga medel
FoUrum social välfärd och hälso- och sjukvård	63 868 942	15 072 556	46 022 771	2 773 611	46 022 771
Miljösamverkan Jönköpings län	1 060 472	960 742		100 000	
FoUrum utbildning	2 300 188	2 300 188			
FoUrum fritid	452 078	452 078			
Summa	67 681 680	18 785 564	46 022 771	2 873 611	46 022 771

Tabell 4b Redovisning av andelen disponibla medel fördelade på Kommunal utvecklings olika finansierare

Redovisning av disponibla medel	Andel ingående medel	Tillförda medel kommunerna	Tillförda medel staten	Tillförda medel övriga
Andel				
FoUrum social välfärd och hälso- och sjukvård	94 %	24 %	72 %	4 %
Miljösamverkan Jönköpings län	2 %	91 %		9 %
FoUrum utbildning	3 %	100 %		
FoUrum fritid	1 %	100 %		
Summa	100 %	28 %	68 %	4 %

Tabellen visar Kommunal utvecklings finansierares andel av disponibla medel. Av de disponibla medlen ingår 1,9 miljoner kronor förskottsmedel för 2020 inom områdena Miljösamverkan Jönköpings län och FoUrum social välfärd och hälso- och sjukvård.

Ökningen av tillförda medel från staten jämfört med tidigare år beror på nya riktade insatser till förstärkt samverkan och kompetenssatsning till vårdens medarbete. Fakturering av kommunernas grundfinansiering av området FoUrum social välfärd och hälso- och sjukvård gjordes först 2020, det vill säga senare än föregående år. Om fakturering skett vid samma tidpunkt som tidigare, det vill säga under 2019, skulle kommunernas andel uppgå till 34 %, statliga medel 62 % och övriga 4 %.

Tabell 5a Finansiering av Kommunal utveckling

Utfall 2019	Utfall per verksamhetsområde	Tillförda medel kommunerna	Tillförda medel staten	Tillförda medel övriga
FoUrum social välfärd och hälso- och sjukvård	20 799 000	7 061 000	11 237 000	2 501 000
Miljösamverkan Jönköpings län	994 000	794 000		200 000
FoUrum utbildning	1 898 000	1 898 000		
FoUrum fritid	1 240 000	1 240 000		
CHANGE	2 279 000			2 279 000
Personliga ombud	6 154 000	3 455 000	2 699 000	
Kurs och konferens	3 184 000	1 883 000		1 301 000
Ledning och stab	6 660 000	3 500 000		3 160 000
Summa	43 208 000	19 831 000	13 936 000	9 441 000

Tabell 5b Finansiering av Kommunal utveckling, andel

Finansiering av utfall 2019	Andel utfall per verksamhetsområde	Tillförda medel kommunerna	Tillförda medel staten	Tillförda medel övriga
Andel				
FoUrum social välfärd och hälso- och sjukvård	48 %	34 %	54 %	12 %
Miljösamverkan Jönköpings län	2 %	80 %		20 %
FoUrum utbildning	4 %	100 %		
FoUrum fritid	3 %	100 %		
CHANGE	5 %			100 %
Personliga ombud	14 %	56 %	44 %	
Kurs och konferens	7 %	59 %		41 %
Ledning och stab	15 %	53 %		47 %
Summa	100 %	46 %	32 %	22 %

Redovisning av finansiering av Kommunal utveckling 2019 efter utfall.

2.5 Ekonomisk analys

Arbetet med att undersöka om Kommunal utvecklings verksamhet är kostnadseffektiv pågår och som ett steg i arbetet har frågan om vilka mervärden som det ger att delta i aktuellt nätverk införts i den årliga utvärderingsenkäten. Resultatet visar att det finns många mervärden med att delta i verksamhetens nätverk och de mervärden som framkom mest frekvent handlar om erfarenhetsutbyte, omvärldsbevakning, samverkan, att möta och få stöd från kollegor i länet, ökad kompetens, samsyn och stärkt kvalitet. I den årliga utvärderingsenkäten delgavs även en övrig kommentar som uttrycker följande ”genom åtgärder bevara befintlig kvalitet så gott det går, medan man sänker kostnaderna väsentligt”. Kommentaren poängterar behovet av att Kommunal utvecklings verksamhet bidrar till att sänka kostnaderna för länets kommuner. En annan övrig kommentar från den årliga utvärderingsenkäten är ”Vi sparar alla tid och pengar genom att samverka på olika sätt och i olika gemensamma frågor” och uttrycker att vi genom samverkan skapar goda förutsättningar för kostnadseffektivitet för länets kommuner.

Ett utvecklingsområde för Kommunal utveckling är digitalisering och det uttrycks även i den årliga utvärderingsenkäten genom följande kommentar ”Viktigt att få ihop bilden av utvecklingsarbetet med stöd av automatisering och digitala verktyg – digitalisering. Se över hur vi kan få ut mer effekt av de resurser som vi sätter in.” Under 2019 har internt arbete inom Kommunal utveckling påbörjats med målet att verksamhetens medarbetare ska ha goda förutsättningar för digital kompetens, både avseende utrustning och kunskapsmässig. Arbetet kommer att intensifieras under 2020. Genom att stärka medarbetarnas digitala kompetens skapas förutsättningar för att Kommunal utvecklings verksamhet i större utsträckning ska nyttja digitaliseringens möjligheter vilket i förlängningen kan leda till ökad kostnadseffektivitet för länets kommuner, exempelvis genom att öka andelen resfria möten.

Varken Vinnova eller Skandias stiftelse Idéer för livet har beviljat någon ansökan om finansiering som skickades in under 2019. Övriga finansiärer har både beviljat och avslagit olika ansökningar. Arbetet att under 2019 aktivt söka externa projektmedel för att kunna växla upp verksamhetens arbete har gett utdelning i form av beviljade medel. Flera av de ansökningar om finansiering som beviljades under 2018 har haft projektverksamhet under 2019. Under 2019 har området arbete och delaktighet fått besked att två av fem inskickade ansökningar om finansiering har beviljats. Arbete och delaktighet är ett område som inte ansökte om extern finansiering under 2018. Ett och samma område kan ha begränsad möjlighet att bedriva flera projekt parallellt eftersom det berör samma medarbetare i länets kommuner. Av den anledningen är det en fördel om ansökningarna om extern finansiering sprids mellan flera olika områden, inte minst utifrån ett samverkansperspektiv.

Under 2018 beviljade Svenska ESF-rådet projektet KOSTA 12 500 000 kronor. Länets socialchefer beslutade under första halvåret 2019, med anledning av den ekonomiska situationen i länets kommuner, att inte ingå i projektet. Projektet avbröts i samråd med Svenska ESF-rådet. Uppdragsbeskrivningar med tydliga ansvarsfördelningar och målsättningar behöver i större utsträckning formuleras med syfte att undvika att Kommunal utvecklings verksamhet lägger ner resurser på uppdrag som inte har förankrats i tillräckligt hög utsträckning.

Flera av länets kommuner har en ansträngd ekonomisk situation och införde av den anledningen utbildningsstopp under sista kvartalet 2019. Detta har bidragit till att Kurs och konferens har fått ställa in en del kurser och att det varit lägre fyllnadsgrad på flera genomförda utbildningar. Flera kursledare har varit tillmötesgående och sänkt sitt arvode när det varit färre deltagare än planerat med syfte att kursen ändå ska kunna genomföras och att minska Kurs och konferens förlust för aktuell kurs.

Under hösten 2019 tecknades överenskommelsen mellan staten och Sveriges Kommuner och Regioner om insatser inom området psykisk hälsa. I enlighet med överenskommelsen rekvirerades medel inom följande områden; utvecklingsarbete samt kunskapsbaserad och säker hälso- och sjukvård, satsningar på ungdomsmottagningar, insatser för att skapa goda förutsättningar för samverkan samt utveckling av vårdens medarbetare. Totalt rekvirerades 28 700 000 kronor. Stimulansmedel avseende områdena att skapa goda förutsättningar för samverkan samt utveckling av vårdens medarbetare är nya för 2019 och har inte funnits tidigare.

3 Vi har ett starkt och jämbördigt partnerskap med aktiva ägare

Kommunal utveckling är kommunernas gemensamma utvecklingspartnerskap där länets tretton kommuner aktivt styr och driver utvecklingsarbetet genom aktiva chefsnätverk/styrgrupper eller liknande och till verksamheten utlånad personal. Varje prioriterat område har ett nätverk/chefsnätverk med ambitionen om en representant från varje kommun. Målet är att gå samman i gemensamma frågor och på så sätt stärka varandra och få inspel och stöd till sin lokala arena. Under 2019 har PKS och länets kommundirektörer formulerat ett dokument om roller och ansvar för Kommunal utveckling, i syfte att tydliggöra bland annat kommundirektörernas roll inom verksamheten.

Med anledning av att verksamheten bygger på aktiva ägare är närvaron i chefsnätverk, styrgrupper eller liknande viktig att följa upp. Från och med 2017 registreras närvaron vid de träffar som genomförs med olika chefsnätverk, styrgrupper eller liknande inom Kommunal utvecklings verksamhet. Målvärdet för den genomsnittliga närvaron är satt till 80 %.

En stor del av arbetet inom Kommunal utveckling bedrivs i nära samverkan med Region Jönköpings län, Jönköping University, Länsstyrelsen och andra samhällsaktörer på lokal, regional och nationell nivå. Det är av den anledningen viktigt att kommunerna upplever att samverkan med Region Jönköpings län och med andra aktörer fungerar väl. Från och med 2018 registreras även närvaron vid olika träffar som genomförs i samverkan med Region Jönköpings län för att få en bild av hur nätverken prioriteras från kommunernas och regionens sida.

3.1 Exempel på aktiviteter som stimulerar samverkan

Samtliga av länets 13 kommunstyrelseordförande har inom ramen för PKS samverkat inför och under ett gemensamt möte med Migrationsverket. Mötet handlade om ärenden som inte reglerats ekonomiskt mellan länets kommuner och Migrationsverket. Mötet resulterade i en sammanställning av ärendena med syfte att hitta en lösning för dessa.

PKS och länets kommuner har även samverkat genom att sammanställa ett länsgemensamt underlag avseende de ekonomiska effekter som Försäkringskassans omprövningar inom den personliga assistansen medfört för länets kommuner. Underlaget skickades till Statskontoret, partier i Sveriges riksdag och olika departement.

Under 2019 har representanter från länets kommuner deltagit i arbetsgrupper inom ramen för familjehems nätverket. Arbetsgrupperna har bland annat arbetat med en länsgemensam utgångspunkt för ersättning till familjehem samt modell för utredning av dessa. Detta har inneburit goda möjligheter för erfarenhetsutbyte, lärande och samverkan mellan länets kommuner. Under 2019 har verksamheten Barnahus Jönköpings län fortsatt erbjudit en samverkansarena mellan kommunerna och andra aktörer såsom polis och åklagare, en samverkan som bedöms fungera väl.

Samverkan har inom missbruksområdet skett med Socialstyrelsen under året genom projektet "Mot målen med missbruksvården", både genom Socialstyrelsens delfinansiering av projektet samt genom medverkan i projektaktiviteter. Löpande dialog har även förts med Länsstyrelsen avseende utformning av kompetenshöjande insatser gällande spelproblematik, insatser som Länsstyrelsen finansierat. I början av 2019 framfördes önskemål om informationsutbyte och framtagande av samverkansrutiner med frivården, ett arbete som har påbörjats och kommer att fortsätta under 2020.

Under hösten genomfördes en länsdialog där beslutsfattare från socialtjänst, skola och hälso- och sjukvård bjöds in för information om Sveriges Kommuner och Regioners (SKR) handlingsplan mot missbruk bland unga och unga vuxna. Syftet med länsdialogen var att höja kompetensen om unga och unga vuxna i missbruk, samt leda till utveckling av nya samarbetsvägar och arbetssätt som ökar tillgänglighet och kvalitet i insatser riktade mot målgruppen. Vidare beredning av resultat och förslag från länsdialogen sker i strategigrupperna barn och unga samt psykiatri/missbruk under 2020.

Samarbetet med regionen har varit stort, inte minst inom ramen för kunskapsstyrningen och Nationellt programområde psykiatri. Kommuner och regioner i sydöstra sjukvårdsregionen har byggt upp ett samarbete inom kunskapsstyrningen som länets kommuner och länsinvånare på sikt bör kunna dra nytta av. Arbetet har under 2019 inneburit en belastning på verksamheterna men också bidragit med praktiska och kunskapsmässiga vinster.

Flera av de aktiviteter som efterfrågats och planerats under 2019 för att stärka samverkan mellan socialtjänsten och hälso- och sjukvården i länet har inom missbruksområdet av olika anledningar blivit uppskjutna. Till exempel har den under året planerade uppstarten av läns gemensam tillnyktringsenheten (TNE) där kommunerna är en delfinansiär försenats med anledning av implementering av nytt verksamhetssystem och fördröjd rekryteringsprocess.

En kartläggning av länsgruppernas bemanning och närvaro har gjorts för 2019 enligt uppdrag från strategigrupp äldre med anledning av att flera grupper signalerat att hela vård- och omsorgskedjans närvaro är viktig för att gruppen ska kunna fullfölja sitt uppdrag. Några av grupperna har helt saknat aktiv medverkan och vägar för samverkan med länets 44 vårdcentraler.

Inom eHälsa har principbeslut tagits om gemensam aktivitet tillsammans med Region Jönköpings län, kopplat till hemmet (hemmonitorering) i syfte att skapa mervärde för omsorgstagaren. Ett samarbete som påbörjas under våren 2020.

Tvärsektoriellt samarbete mellan olika nätverk har skett under året. Till exempel har myndighetsnätverket samverkat tillsammans med psykiatriområdet avseende boendestöd och med äldreområdet avseende jämlik biståndsbedömning. Under 2019 har det även förts ett par interna samtal inom Kommunal utveckling med syfte att stärka det tvärsektoriella samarbetet för frågor som rör barn och unga och de olika välfärdssektorerna skola, socialtjänst och fritid.

Flera nätverk samverkar med andra aktörer genom att exempelvis bjuda in aktörer till nätverksträffar. Under året har till exempel nätverket eHälsa träffat representanter från bland annat Digitaliseringsrådet, Hjälpmedelscentralen samt Höglandets IT.

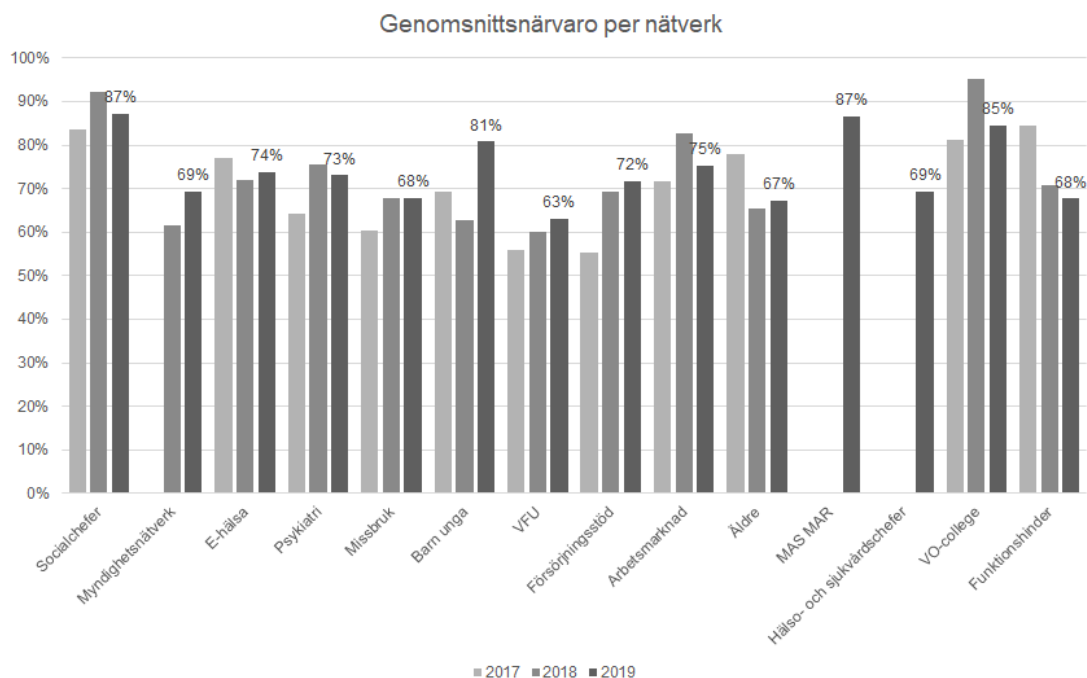
3.2 Samtliga kommuner har aktiva representanter i chefsnätverk/styrgrupper eller liknande

Mätetal	Målvärde	Resultat	Beskrivning av resultat
 Närvaron vid samtliga chefsnätverk/styrgrupper eller liknande på Kommunal utveckling.	80 %	73 % 	Totalt har närvaron registrerats på 22 olika nätverk/styrgrupper eller liknande under 2019. Närvaron varierar mellan 63-91 % i genomsnitt under året. För varje enskild kommun varierar närvaron vid de olika nätverken från 57-92 % i genomsnitt. Åtta av nätverken når under 2019 målvärdet på 80 % i medelvärde. Resultatet för närvaron har minskat något jämfört med tertiäl 2019 (79 %) men har ökat lite jämfört med 2018 (resultat 2018: 72 %).

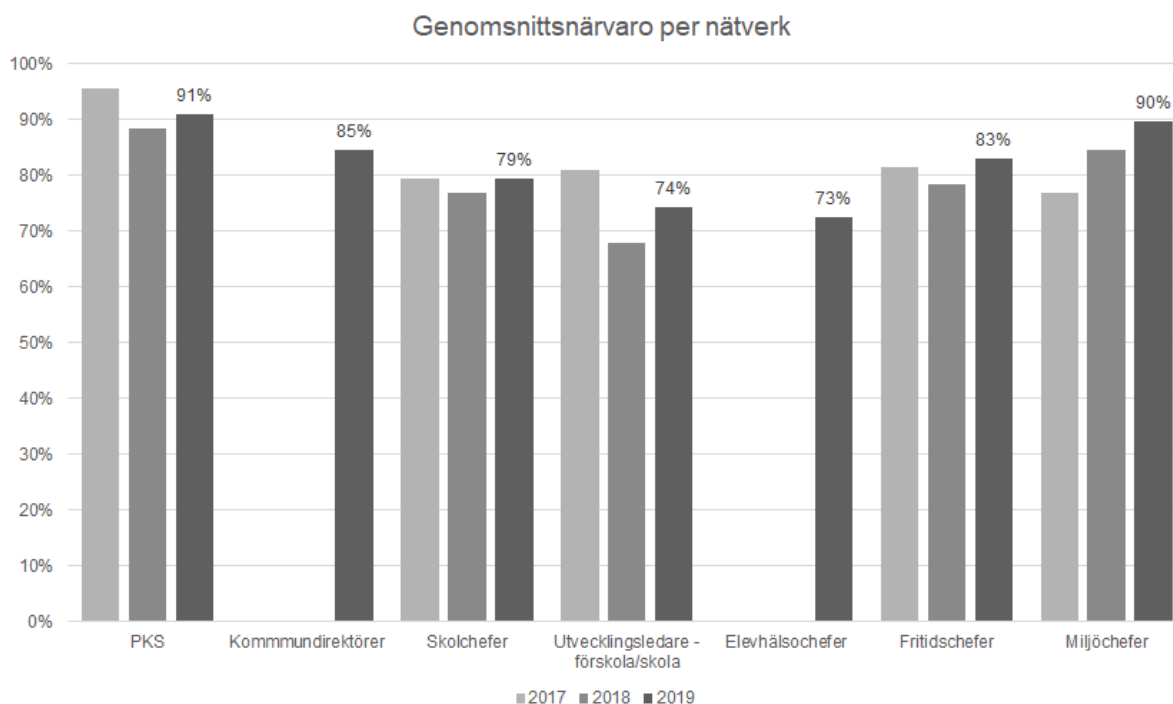
Mätetal	Målvärde	Resultat	Beskrivning av resultat
● Närvaro vid PKS sammanträden.	80 %	91 % ↗	Närvaron vid PKS sammanträden har ökat något under 2019 i jämförelse med föregående år (resultat 2018: 88 %) och resultatet ligger fortfarande över målvärdet. Genomsnittlig könsfördelning på de närvarande kommunrepresentanterna är 66 % män och 34 % kvinnor.
● Närvaro vid träffar med länets kommundirektörer.	80 %	85 % —	Från och med 2019 registreras närvaron på de träffar som sker med länets kommundirektörer och de har under året haft en hög genomsnittlig närvaro.

Aktiviteter	Status
▶ Nätverksträffar inom Kommunal utvecklings verksamhet.	Under 2019 genomfördes totalt 86 träffar med chefsnätverk, styrgrupper eller liknande inom Kommunal utveckling. I genomsnitt hade respektive nätverk knappt 4 träffar vardera under aktuell period.
▶ PKS sammanträden.	Under 2019 har PKS haft totalt 6 sammanträden.
▶ Träffar med länets kommundirektörer.	Länets kommundirektörer har haft två heldagar på Kommunal utveckling under 2019.

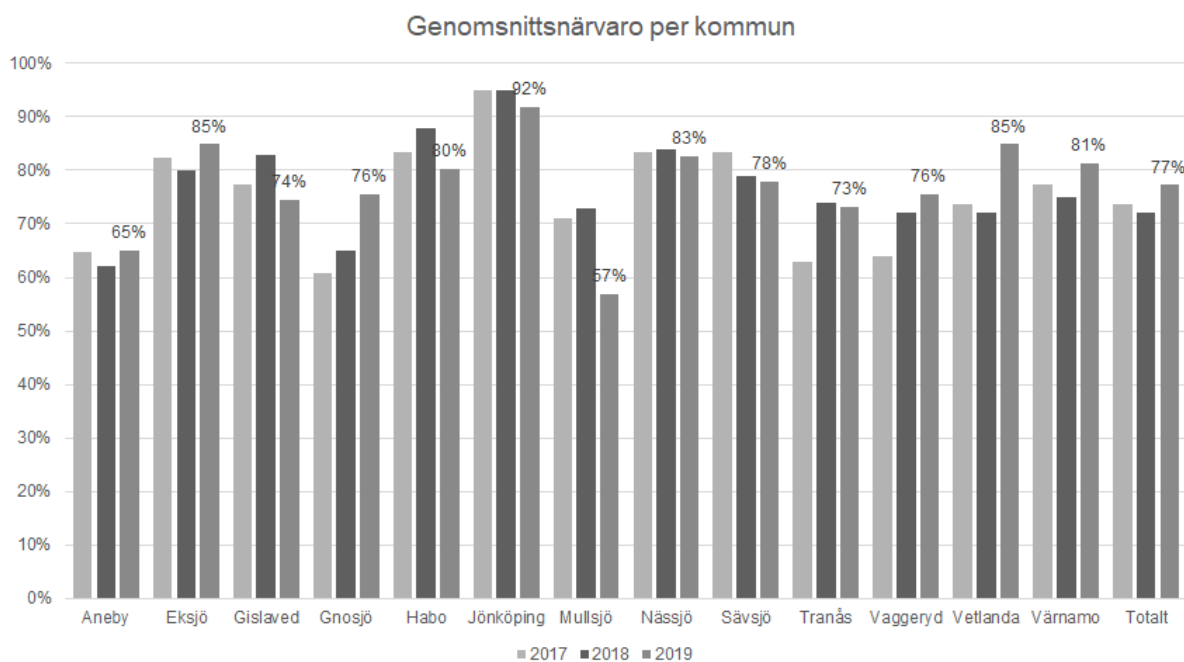
Under 2019 har 8 av 22 nätverk uppnått målvärdet på 80 % i medelvärde, se de första två diagrammen nedan. Närvaron varierar mellan 63-91 % i genomsnitt under året. Från och med 2019 registreras närvaron även för träffar med MAS/MAR, hälso- och sjukvårdscheferna inom äldreområdet samt kommundirektörerna.

PKS och samtliga förvaltningschefer föregår med gott exempel och har en hög genomsnittlig närvaro.

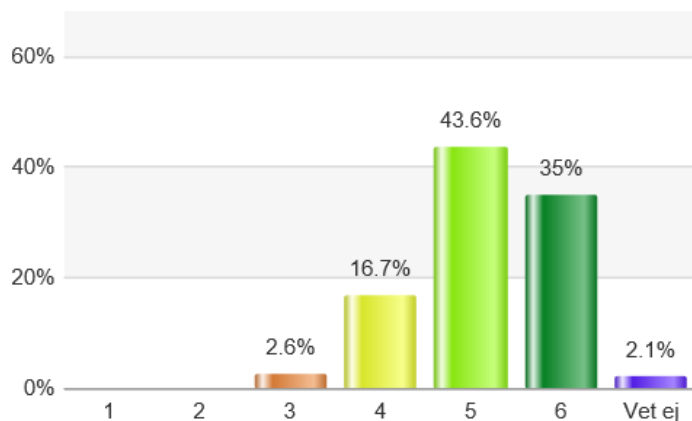
Sju av länets kommuner har ökat sin närvaro under 2019 jämfört med 2018, vilket syns i diagrammet nedan. Vetlanda kommun är en av kommunerna som har ökat sin genomsnittliga närvaro, från en närvaro på 72 % 2018 till 95 % under 2019. Jönköpings kommun har även 2019 den högsta genomsnittliga närvaron bland länets kommuner. För varje enskild kommun varierar den genomsnittliga närvaron mellan 57-92 %.

3.3 Kommunal utveckling stimulerar samverkan mellan länets kommuner

Mätetal	Målvärde	Resultat	Beskrivning av resultat
◆ Andel mycket nöjda med Kommunal utvecklings bidrag till samverkan mellan kommunerna.	100 %	79 % ↘	Resultatet har minskat något jämfört med 2018 (81 %). Andelen mycket nöjda varierar mellan 22-100 % i samtliga nätverk. I den årliga utvärderingsenkäten lyfts bland annat samverkan, samsyn, arbetet mot gemensamma mål och att knyta kontakter som mervärden med att delta i aktuellt nätverk.

Nedanstående diagram visar hur resultatet är fördelat på de olika svarsalternativen avseende upplevelsen av Kommunal utvecklings bidrag till samverkan mellan kommunerna (1-2 = missnöjd, 3-4 = nöjd och 5-6 = mycket nöjd):

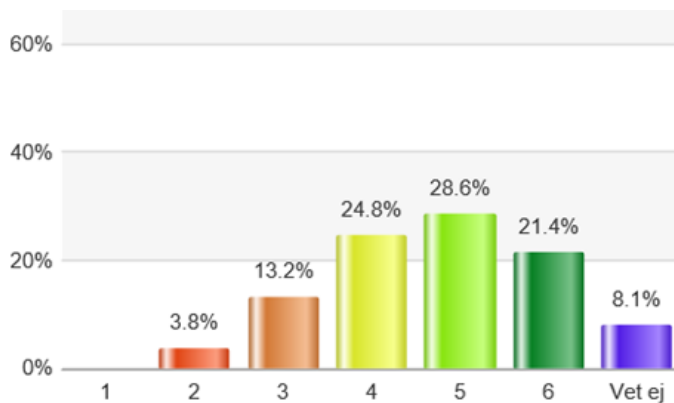

3.4 Kommunal utveckling underlättar samverkan med Region Jönköpings län

Mätetal	Målvärde	Resultat	Beskrivning av resultat
■ Andel mycket nöjda med Kommunal utvecklings bidrag till samverkan med Region Jönköpings län.	100 %	54 % ↘	Resultatet når inte önskat målvärde och har minskat något jämfört med föregående år (57 %). Resultatet för nätverken varierar mellan 29-81 %. En kommentar från den årliga utvärderingsenkäten är att "kommunerna blir en aktör tillsammans i frågor som rör oss i förhållande till regionen och andra aktörer".
◆ Närvaro vid träffar med Reko - Ledningsgruppen för samverkan Region Jönköpings län och länets kommuner.	80 %	69 % ↗	Närvaron på Rekos möten under 2019 är 69 % i genomsnitt. Resultatet har ökat lite jämfört med 2018 (68 %). Resultatet når inte upp till önskat målvärde. Representanterna från regionen har i genomsnitt en högre närvaro (75 %) än representanterna från länets kommuner (63 %).

Mätetal	Målvärde	Resultat	Beskrivning av resultat
● Närvaro vid träffar med strategigrupp barn och unga.	80 %	83 % →	Närvaron på strategigrupp barn och ungas möten är oförändrad jämfört med tertial 2 (83 %) och har ökat jämfört med 2018 (76 %). Resultatet för 2019 ligger över målvärdet. Närvaron under 2019 är jämnt fördelad på representanterna från länets kommuner (81 %) respektive regionen (85 %).
◆ Närvaro vid träffar med strategigrupp äldre.	80 %	79 % ↗	Närvaron på strategigrupp äldres möten har ökat jämfört med tertial 2 2019 (76 %) men minskat något jämfört med 2018 (81 %) och når inte riktigt upp till önskat målvärde. Närvaron under 2019 är relativt jämnt fördelad på representanterna från länets kommuner (79 %) respektive regionen (78 %).
◆ Närvaro vid strategigrupp psykiatri/missbruk av både kommun, primärvård samt psykiatri/beroendevård.	80 %	69 % ↗	Närvaron har ökat något jämfört med både tertial 2 (67 %) och samma period 2018 (67 %) men når inte riktigt upp till önskat målvärde. Representanterna från länets kommuner har i genomsnitt en jämn fördelning på närvaron (68 %) jämfört med regionens representanter (68 %).

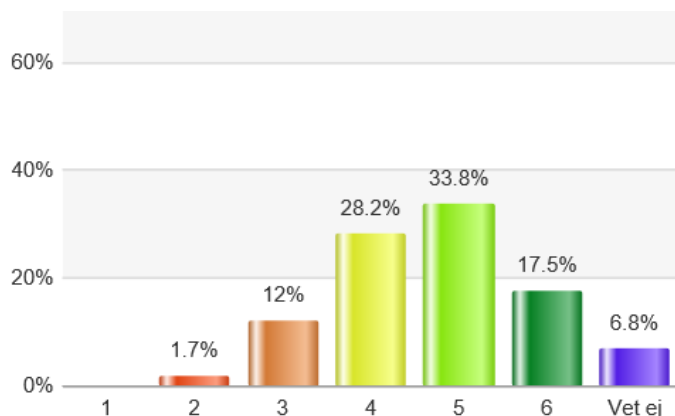
Nedanstående diagram visar hur resultatet är fördelat på de olika svarsalternativen avseende upplevelsen av Kommunal utvecklings bidrag till samverkan med Region Jönköpings län (1-2 = missnöjd, 3-4 = nöjd och 5-6 = mycket nöjd):

3.5 Kommunal utveckling underlättar samverkan med annan aktör

Mätetal	Målvärde	Resultat	Beskrivning av resultat
■ Andel mycket nöjda med Kommunal utvecklings bidrag till samverkan med annan aktör.	100 %	55 % →	Resultatet når inte önskat målvärde och är oförändrat jämfört med föregående år (55 %). Två kommentarer i den årliga utvärderingsenkäten avseende mervärde att delta i aktuellt nätverk är ”en väg in till intresseorganisationer och personer med egen erfarenhet” och ”omedelbar tillsynsvägledning genom Länsstyrelsens deltagande i samverkan”.

Nedanstående diagram visar hur resultatet är fördelat på de olika svarsalternativen avseende upplevelsen av Kommunal utvecklings bidrag till att underlätta samverkan med annan aktör (1-2 = missnöjd, 3-4 = nöjd och 5-6 = mycket nöjd):

3.6 Analys

Inom flera nätverk har ett tydligt och medvetet arbete genomförts med att stärka samverkan mellan kommunerna, regionen och andra aktörer. Samverkan mellan länets kommuner i angelägna och gemensamma frågor prioriteras ofta högt. Följande kommentar i den årliga utvärderingsenkäten tydliggör betydelsen av samverkan ”Samverkan mellan kommuner är en förutsättning i framtiden”. Ganska ofta finns det funktioner i en kommun som bara en person innehar och då är det kollegiala samarbetet kommuner emellan ännu viktigare.

Inom vissa nätverk har närvaron varit låg och personalomsättningen varit hög vilket begränsar nätverkens arbete och påverkar arbetets resultat. Ibland uppstår akuta ärenden på hemmaplan som inte kan vänta vilket medför att det blir svårt att prioritera länssamarbetet. Några mindre kommuner har uttryckt vissa svårigheter att delta på nätverksträffar inom alla områden då aktuell verksamhetschef ansvarar för flera områden. En positiv utveckling kan förhoppningsvis ske genom återkommande redovisning av de olika nätverkens och kommunernas närvaro samt att informera om att länets kommuner, genom en hög närvaro i nätverken, bidrar till att skapa goda samverkansarenor.

Vissa träffar med olika nätverk har legat på samma dag vilket inneburit att de som deltar på flera nätverk har svårt att närvara på båda. En utmaning är att flertalet nätverk önskar genomföra sina träffar på fredagar vilket ökar risken för att träffar med olika nätverk även i fortsättningen kommer att krocka med varandra. Möjligheten till ökad närvaro skulle kunna ske genom att fler träffar genomförs i kombination av både fysiskt och digitalt deltagande.

Genom att gå samman i gemensamma frågor skapas förutsättningar för att stärka varandra och få inspel och stöd till sin lokala arena. Med tanke på den begränsade tid, som respektive nätverk har till sitt förfogande, är det viktigt att hantera rätt frågor med rätt fokus som motsvarar förväntningarna. Tydlig kommunikation för att öka förståelse för olika parter och att skapa underlag inför beslut kan bidra till en positiv utveckling.

Samverkan mellan olika nätverk har skett under året och det visar sig vara uppskattat. Bland annat uttrycks det i den årliga utvärderingsenkäten genom följande kommentar ”positivt när vi hade en gemensam nätverksträff med MAS och äldreomsorgens nätverk. Många frågor rör alla tre nätverken och det kan finnas vinster med att ses oftare tillsammans för att diskutera gemensamma frågor.” Kommunal utveckling kan i ännu högre grad samverka tvärssektoriellt om och när länets kommuner har behov av det.

Samverkan med regionens hälso- och sjukvård har skett under många år och det finns flera sammanhang där Region Jönköpings län är en naturlig samverkanspart inom fler områden. Sedan 2013 finns det en organisation och struktur för samverkan som regleras via Ledningssystem för samverkan inom regionens och kommunernas hälsa, vård och omsorg. Länet social- och skolchefer ingår i ledningssystemet och från och med 2020 kommer även fritidscheferna att vara representerade i strategigrupp barn och unga.

Det är viktigt att tydliggöra vilka aktörer som är relevanta för samverkan. Det finns bland annat behov av att utveckla samverkan med regionen så att den i större utsträckning även omfattar folkhälsoavdelningen samt Regional utveckling och de uppdrag som de har som har nära koppling till Kommunal utvecklings alla olika verksamhetsområden. Upplevelsen av samverkan påverkas av samtliga medverkande aktörer. Inom barn och unga är bedömningen att viljan att samverka med regionen finns, men att resursbrist försvårar förutsättningarna för båda parter.

4 I vår verksamhet är medborgarnas erfarenhet en viktig kunskapskälla

För Kommunal utvecklings verksamhet har det alltid varit och är av stor betydelse att anlita personer med egen erfarenhet av aktuellt område. Under aktuell period arbetade flera personer med egen erfarenhet av psykiatri och/eller missbruk. Det är av stor betydelse att de som verksamheten är till för har inflytande och känner delaktighet.

Kommunal utveckling har en strategi för inflytande och delaktighet för personer med egen erfarenhet. Det gemensamma strategidokumentet avser att förstärka inflytande och delaktighet för personer, oavsett kön och bakgrund, med erfarenhet av att använda de välfärdstjänster som ryms inom Kommunal utvecklings uppdragsområden. Genuint inflytande och delaktighet bidrar till ökad kunskap om användarnas behov och vad som är till nytta för dem.

Under 2019 omarbetades strategin genom att den bland annat integrerades avseende jämställdhetsperspektiv och Agenda 2030.

4.1 Exempel på arbeten inom Kommunal utveckling som syftar till att stärka medborgarnas inflytande och delaktighet

Öppen fritid har under 2019 arbetat mycket aktivt med ett kvalitetsarbete där alla 13 kommuner ingår. Totalt har cirka 900 ungdomar i länet besvarat en enkät med frågor om vad de anser om den öppna verksamheten inom fritidsgårdsmiljön som de är en del av mer eller mindre frekvent. Resultat fungerar som en mätning både för den enskilda enheten och för kommunen samt som en del i ett jämförelseunderlag tillsammans med länets alla 13 kommuner. Kvalitetssäkring har skett både ur ett ungdomsperspektiv och ur ett personalperspektiv. Det resultat som presenteras i enkäten kommer att ligga till grund för olika satsningar under 2020.

Två brukarstyrda brukarrevisioner är genomförda, en på avdelning E, Länssjukhuset Ryhov samt en länsövergripande revision där chefsnätverk försörjningsstöd var uppdragsgivare. Inför revisionerna har tre nya brukarrevisorer utbildats.

Under 2019 har Peer supportprojekt startats upp i Jönköpings län. Det är ett samverkansprojekt för utbildning, test och utvärdering av en ny funktion inom socialtjänst samt hälso- och sjukvård som genomförs i samverkan med Region Jönköpings län. Den nya funktionen innebär att person med egen erfarenhet av psykisk ohälsa som deltagit i utbildning till Peer support, anställs och finns med i ordinarie verksamhet. Projektet görs i co-production vilket innebär att personer med egen erfarenhet av psykisk ohälsa är med i alla steg av projektet. Under året har fyra återhämtningsutbildningar inom projektet genomförts med totalt 170 personer.

En 2-dagars grundutbildning i ett återhämtningsinriktat förhållningssätt genomfördes under hösten. Deltog gjorde personal från länets kommuner, regionen samt personer med egen erfarenhet av psykisk ohälsa, totalt 20 personer.

Grundutbildning för peers (5 heldagar) har genomförts för 14 personer. Utbildningen syftar till att förbereda personer med egen erfarenhet av psykisk ohälsa på att använda sig av sin erfarenhet i olika sammanhang. Totalt har 71 peeruppdrag genomförts under 2019, vilket är mer än en fördubbling jämfört med 2018. Merparten av uppdragen kommer via regionen. Uppdragen har bland annat varit föreläsningar samt att delta i olika arbetsgrupper.

Föreläsningar om co-production, Peer support och/eller ett återhämtningsinriktat förhållningssätt har hållits vid ett 10-tal tillfällen, till exempel under psykiatriveckan samt hos

Linköpings kommuns socialpsykiatri som är inspirerade av Kommunal utvecklings arbete med Peer support. Konferens med temat återhämtning genomfördes för 200 personer där Ing-Marie Wieselgren, nationell samordnare för psykiatrifrågor på SKR, var huvudtalare.

En podcast har producerats i tio delar under 2019. Den syftar till att nå unga och unga vuxna med information och att avdramatisera socialtjänstens verksamhet samt att öka tillgängligheten. I varje avsnitt som spelats in har brukarrepresentanter bjudit in gäster med koppling till missbruks-/beroendeområdet i Jönköpings län som delar med sig av kunskap, jobb och/eller livserfarenheter. Följande ämnen har berörts; cannabis, sprututbyte, beroendesjukdomen, spel, fältverksamheten, Hela människan, den egna berättelsen, anhörigperspektivet - att växa upp med missbrukande föräldrar, ungdomsmottagningen samt SIP. Alla avsnitt kommer att sändas under 2020.

Tolv av länets tretton kommuner har vägledare och därmed möjlighet att använda Delaktighetsmodellen. Modellen används inom funktionshinderområdet med syfte att involvera brukarna i förbättringsprocesser i den verksamhet som de är beroende av.

Inom barn och unga området har länets kommuner fått stöd genom att de erbjudits verktyg för att öka stödet till placerade barns föräldrar. Innehållet i insatserna till föräldrarna grundar sig i en tidigare genomförd brukarstyrd brukarundersökning. Inom ramen för länets ungdomsmottagningar har utveckling av verksamheten kunnat ske i linje med resultat som framkommit bland annat i ungdomsenkäter.

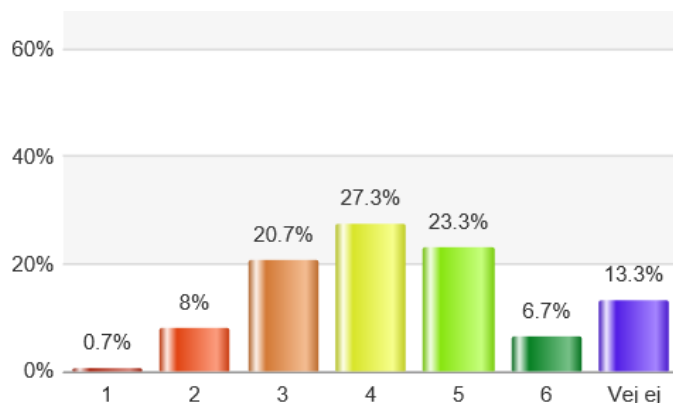
Utifrån ett rättighetsperspektiv har ett tillgängligt informationsmaterial, anpassat efter brukarnas behov och med en tydlig koppling till medborgarnas inflytande och intresse, tagits fram för personer med funktionshinder. Nästa steg blir att implementera och använda materialet för att öka tillgängligheten och möjligheten att påverka.

4.2 Kommunal utveckling bidrar till att synliggöra medborgarnas erfarenheter

Mätetal	Målvärde	Resultat	Beskrivning av resultat
 Andel mycket nöjda med Kommunal utvecklings bidrag till att synliggöra medborgarnas erfarenheter.	100 %	34 % 	Resultatet är fortsatt lågt och har minskat något i jämförelse med föregående år (35 %). Merparten (90 %) är ändå nöjda eller mycket nöjda med verksamhetens bidrag till att synliggöra medborgarnas erfarenheter.

Aktiviteter	Status
 Årlig översyn av Kommunal utvecklings strategi för inflytande och delaktighet för personer med egen erfarenhet.	Den årliga översynen av verksamhetens strategi för inflytande och delaktighet för personer med egen erfarenhet har genomförts enligt plan. Bland annat har Agenda 2030 och de globala utvecklingsmålen med koppling till inflytande och delaktighet integrerats.

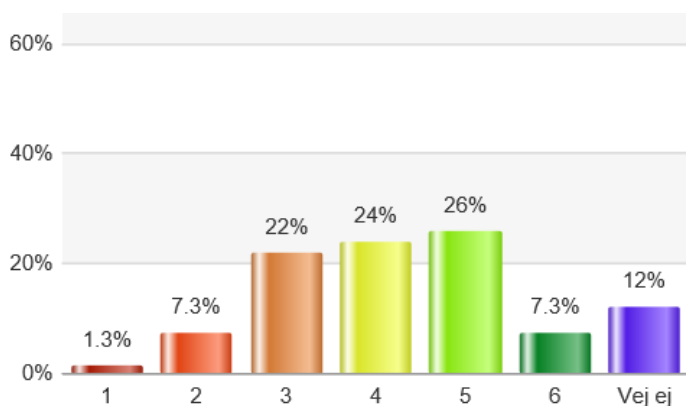
Nedanstående diagram visar hur resultatet är fördelat på de olika svarsalternativen avseende upplevelsen av Kommunal utvecklings bidrag till att synliggöra medborgarnas erfarenheter (1-2 = missnöjd, 3-4 = nöjd och 5-6 = mycket nöjd):

4.3 Kommunal utveckling stödjer arbetet med att utveckla kommunens verksamheter med hänsyn till medborgarnas erfarenheter

Mätetal	Målvärde	Resultat	Beskrivning av resultat
■ Andel mycket nöjda med Kommunal utvecklings stöd i arbetet med att utveckla kommunens verksamheter med hänsyn till medborgarnas erfarenheter.	100 %	37 % ↘	Resultatet är fortsatt lågt och har minskat något i jämförelse med föregående år (40 %) men andelen nöjda och mycket nöjda är ändå 90 %. Kommunal utveckling kan utveckla sitt arbete för att bättre stödja kommunerna i att utveckla verksamheter med hänsyn till medborgarnas erfarenhet. En kommentarer i den årliga utvärderingsenkäten till vilka mervärden som det ger att delta i aktuellt nätverk är "mätningen av hälsoinsatser för boendestödet kan bidra till att förbättra vårt arbete för våra brukare".

Nedanstående diagram visar hur resultatet är fördelat på de olika svarsalternativen avseende upplevelsen av Kommunal utvecklings stöd i arbetet med att utveckla kommunens verksamheter med hänsyn till medborgarnas erfarenheter (1-2 = missnöjd, 3-4 = nöjd och 5-6 = mycket nöjd):

4.4 Kommunal utvecklings inflytandestrateg stödjer verksamhetens arbete med inflytande och delaktighet

Mätetal	Målvärde	Resultat	Beskrivning av resultat
 Kommunal utvecklings inflytandestrateg träffar medarbetare från alla verksamhetens områden en gång om året och diskuterar inflytande och delaktighet för aktuell målgrupp.	100 %	100 %	— Aktuella områden: Barn och unga, arbete och delaktighet, missbruk och beroende, psykiatri, funktionshinder, äldre, FoUrum fritid, FoUrum utbildning, eHälsa, Kurs och konferens, Miljösamverkan Jönköpings län och myndighetsnätverket. Vård- och omsorgscollege samt verksamhetsförlagd utbildning är områden som inte varit aktuellt att träffa under 2019.

4.5 Analys

Resultatet från den årliga utvärderingsenkäten visar att vi totalt sett har fått lägst resultat på de två frågorna som har koppling till medborgarnas erfarenhet men andelen nöjda och mycket nöjda är ändå 90 % på respektive fråga. Den 16 januari 2020 hade Kommunal utveckling en analysdag med syfte att gemensamt följa upp resultat och måluppfyllelse från den årliga utvärderingsenkäten, sprida goda exempel och tillsammans analysera vad resultatet kan bero på. Under analysdagen framkom det att en anledning till det låga resultatet på frågorna med koppling till medborgarnas erfarenhet kan bero på att vissa nätverk upplever att frågorna inte känns relevanta i sin verksamhet eller för det uppdrag man har i aktuellt nätverk. Det finns av den anledningen behov av att tydliggöra vem som är verksamhetens medborgare för respektive nätverk. I många sammanhang arbetar Kommunal utveckling i första hand med medarbetare i länets kommuner och inte direkt mot länets medborgare. Det är också viktigt med en tydlig genomgång och gemensam tolkning av enkätens frågor samt att tydliggöra vad frågorna kan betyda för respektive områdes arbete och uppdrag.

Ett gott exempel som lyftes under analysdagen, och som fler nätverk kan genomföra, är att låta verksamhetens inflytandestrateg medverka på nätverksträffar och informera om till exempel olika metoder och verktyg att använda för att skapa ökad delaktighet för medborgarna.

Resultatet från den årliga utvärderingsenkäten varierar mellan de olika nätverken och arbetet med att synliggöra medborgarnas erfarenheter ser olika ut och har olika förutsättningar. Inom till exempel funktionshinderområdet är frågan om Kommunal utvecklings bidrag till att synliggöra medborgarnas erfarenheter svårbesvarad. Det beror på att gruppen personer med funktionsnedsättning som nyttjar och är beroende av kommunernas insatser är heterogen och varje individ till stor del kräver sina egna anpassningar.

För att bevaka medborgarens intresse och nytta använder i första hand Kommunal utveckling inom flera områden till exempel kommunernas sammanställningar av medborgarnas erfarenheter, nationell statistik, svar från brukarenkäter och forskning.

Vikten och möjligheten av att synliggöra barnens erfarenheter har fortsatt lyfts inom område barn och unga under året. Vid samtal har etiska frågeställningar diskuterats, till exempel vilka förväntningar som väcks hos medverkande barn. Vissa svårigheter har identifierats, vilket begränsar möjligheterna för barns delaktighet, men det hindrar inte att utveckling inom området kan ske. I vissa fall kan kommunerna ha en större möjlighet att nå barnen, jämfört med utvecklingsledarna på Kommunal utveckling. Här finns potential för ett utökat samarbete

för att göra barnens röster hörda.

Alla kommuner i länet deltog i enkätstudien inom öppen fritid och som ett komplement till detta genomfördes även en pilot med fokusgruppsamtal i Jönköping och i Gislaved. Denna pilot föll väl ut och slutsats kan dras att fler fokusgrupper/samtal bör genomföras i länet.

Peer och Peer support har visat sig vara ett framgångsrikt arbetssätt för att stärka medborgarnas inflytande och delaktighet och är ett arbetssätt som bör spridas till fler områden. Under 2019 har representanter från psykiatriområdet av den anledningen informerat om och hur peer och Peer support kan användas inom missbruksvården.

Med syfte att stärka Kommunal utvecklings arbete kring inflytande och delaktighet sker olika utvecklingsarbeten internt på Kommunal utveckling. Under hösten 2019 har verksamhetens inflytandestrateg träffat medarbetare från alla verksamhetens områden. Syftet med dessa möten var att följa upp hur arbetet fortgår med att involvera de personer som på något sätt använder de tjänster, den service, som tillhandahålls inom de förvaltningar som ryms inom Kommunal utvecklings uppdrag. Samtal om inflytande och delaktighet internt på Kommunal utveckling som ska leda till att integrera medborgares erfarenheter i specifika projekt har arrangerats vid tre tillfällen på Kommunal utveckling. Två till tre medarbetare har deltagit vid varje samtal.

En del av länets kommuner har kommungemensam metod för medborgarmedverkan och förbättringskunskap. Det finns förutsättningar för Kommunal utveckling att bli ett tydligare stöd för länets kommuner om beslut tas om länsgemensamma metoder för medborgar-/brukarinflytande.

5 Vår verksamhet kommer till reell nytta för användarna

Kommunal utvecklings verksamhet ska stödja utvecklingen av det lokala arbetet som sker i länets kommuner samt bidra till att avlasta kommunerna i deras arbete. Inom Kommunal utveckling finns styrgrupper för respektive partnerskap som definierar prioriterade områden för arbetet och i dessa forum ska verksamheten löpande presenteras och nya inriktningsbeslut fattas. Varje prioriterat område har ett chefsnätverk/nätverk med representanter från alla länets kommuner. Genom att dra nytta av varandras kompetenser kan den egna nyttan maximeras och resurser sparas.

5.1 Exempel på aktiviteter som kommer till reell nytta för användarna

Enhetliga verksamhetsplaner och verksamhetsberättelser tas årligen fram för samtliga verksamhetsområden med syfte att verksamheten ska utgå ifrån kommunernas behov och uppföljning kan ske för att se att fokus ligger på rätt innehåll.

Arbete med implementering har genomförts bland annat avseende en återhämtningsinriktad psykiatri, Vård- och insatsprogram för missbruk och beroende, arbetstygds mätning, HOME och Circle of Security samt nationella riktlinjer så som till exempel Standardiserat insatsförlopp vid demens och Nationell handlingsplan för ökad patientsäkerhet.

Miljösamverkan i länet har under året arbetat med handläggargstöd avseende animaliska biprodukter (ABP), nedskräpnings- och skrotbilsärenden samt behovsutredningar. Under året har även tillsynskampanjer genomförts av idrottsanläggningar och gym samt medelstora förbränningsanläggningar.

Med anledning av den nationella debatten om mikroplastspredning och kommunernas och föreningslivets konstgräsplaner har det under 2019 arrangerats en steg 2 utbildning i konstgrässkötsel i samarbete med Svenska Fotbolls förbundet. Utbildningen arrangerades samtidigt som Elmias Park mässa i syfte att kunna låna relevant maskinpark för bästa drift och skötsel till medarbetarna/kursdeltagarna i länet.

Genom samverkan inom verksamhetsförlagd utbildning förs diskussion kontinuerligt då framtidens vård- och omsorg är i stor förändring. Valfärdsteknik är integrerad i all utbildning och är ett område som kan bidra till kvalitetshöjning för länets kommuner.

Gällande välfärdsteknologi kan här också nämnas automation i samband med till exempel hantering av ekonomiskt bistånd, där manuellt arbete kan frigöras och prioriteras om. Tid frigörs och handläggare kan jobba med kvalitetshöjande insatser. Inom eHälsaområdet har gemensamma bedömningsunderlag för kvalitetssäkring i samband med val av välfärdsteknik tagits fram under 2019.

Två utvecklingsarbeten har genomförts på myndighetssidan för handläggarna. Jämlik biståndsbedömning genom att bedöma fall samt framtagandet av ett gemensamt anpassat informationsmaterial om myndighetsutövning/utredning, samt kallelse med bildstöd.

Genom att utbilda personal inom funktionshinderområdet, exempelvis alternativ kompletterande kommunikation, AKK, ger det personalen verktyg att förändra sitt arbetssätt och på så sätt ökar förutsättningarna för att kvalitetsförbättring sker i verksamheterna och när brukare/klient/medborgare.

Ett flertal aktiviteter har genomförts under 2019 med syfte att stärka och öka användning av ASI för kontinuerlig och systematisk uppföljning inom missbruksvården på individnivå samt resultat på verksamhetsnivå. ASI är kommunernas gemensamma verktyg för kartläggning, vårdplanering och uppföljning av insatser. Den systematiska uppföljningen syftar till ökad kvalitet med bibehållen eller förbättrad kostnadseffektivitet.

Länet samverkar för att höja kvaliteten på verksamheter inom barn- och ungaområdet i länets kommuner genom Kompetensprogrammet för socialsekreterare, Barnhus Jönköpings län, Familjehemsresursen samt samordning av familjecentraler och ungdomsmottagningar i länet.

Utvecklingsarbete med medverkan av verksamhetsnära personal har genomförts under 2019 bland annat inom områdena demens och rehabilitering efter stroke.

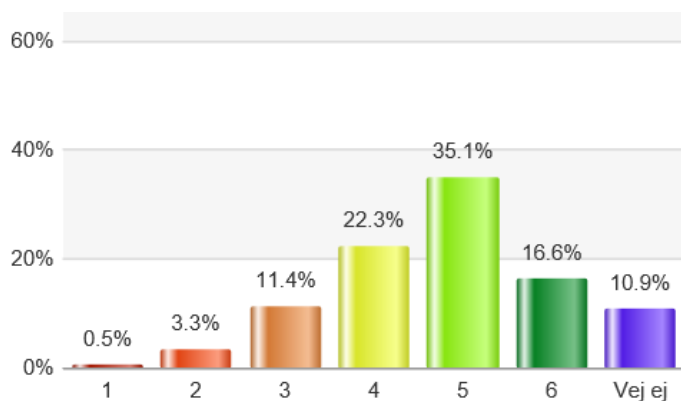
5.2 Kommunal utveckling fungerar som ett stöd för utveckling av den egna verksamheten

Mätetal	Målvärde	Resultat	Beskrivning av resultat
<p>■ Andelen mycket nöjda med den nytta som Kommunal utvecklings aktiviteter leder till i den egna verksamheten.</p>	100 %	58 % —	Resultatet varierar i de olika nätverken mellan 13-86 %. Resultatet kommer från en fråga som är ny i den årliga utvärderingsenkäten och det finns av den anledningen behov av gemensam tolkning och definition av begreppet ”nytta”. En kommentar i den årliga utvärderingsenkäten är ”Viktigt med nätverk för att få stöd i beslut man tar eftersom man annars är väldigt ensam i sin roll i kommunen.”
<p>■ Andelen mycket nöjda med den kvalitetshöjning som Kommunal utvecklings aktiviteter leder till i den egna verksamheten.</p>	100 %	52 % —	Resultatet varierar i de olika nätverken mellan 20-85 %. Nästan alla (95 %) är nöjda eller mycket nöjda med den kvalitetshöjning som verksamhetens aktiviteter leder till. Resultatet kommer från en fråga som är ny i den årliga utvärderingsenkäten och det finns av den anledningen behov av gemensam tolkning och definition av begreppet ”kvalitetshöjning”. En kommentar i den årliga utvärderingsenkäten till vilka mervärden som det ger att delta i aktuellt nätverk är "mer likriktad verksamhet mellan kommuner vilket sannolikt stärker kvalitén för målgruppen vi arbetar med".
<p>● Samtliga verksamhetsområden får en skriftlig verksamhetsberättelse för sitt område.</p>	15 st.	15 st. —	Alla verksamhetsområden har formulerat en verksamhetsberättelse för sitt område för 2019. Verksamhetsberättelsen visar hur resultatet blev för de aktiviteter som länets kommuner haft behov av att få stöd i under året.
<p>Andelen medarbetare som slutat på Kommunal utveckling och som efter sex månader arbetar inom kommunal verksamhet i länet.</p>		33 % —	Under 2019 genomfördes en uppföljning med medarbetare som har slutat på Kommunal utveckling avseende deras erfarenhet av att arbeta i verksamheten. Av de elva medarbetare som avslutade sin anställning under perioden juni 2018- juni 2019 har nio deltagit i uppföljningen. Tre av nio medarbetare (33 %) arbetar kvar i någon av kommunerna i Jönköpings län.

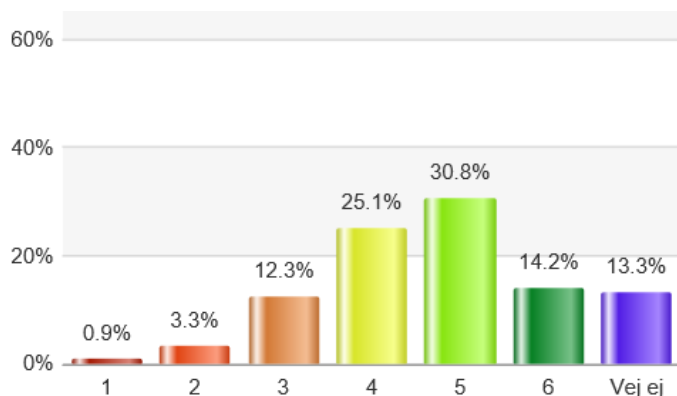
Mätetal	Målvärde	Resultat	Beskrivning av resultat
● Andelen åtgärder i framtagen handlingsplan, med anledning av extern utvärdering av Kommunal utvecklings verksamhet, som utförs enligt plan.	100 %	100 %	Processen med att ta fram en handlingsplan med koppling till den externa utvärdering som genomfördes av Kommunal utvecklings verksamhet under hösten 2018 är klar. Handlingsplanen resulterade i en beskrivning av roller och ansvar för Kommunal utveckling, i syfte att tydliggöra bland annat kommundirektörernas roll inom verksamheten. PKS beslutade den 12 september att godkänna roller och ansvar för Kommunal utveckling.

Aktiviteter	Status
✓ Rutin för årlig riskanalys tas fram.	Kommunal utvecklings utvecklingschef har den 2 september 2019 fastställt verksamhetens rutin för riskanalys. Från och med 2020 kommer Kommunal utvecklings utvecklingschef tillsammans med verksamhetens ledningsgrupp, i början på varje nytt år eller då behov uppstår, utforma en riskanalys för verksamheten.
▶ Åtgärder i framtagen handlingsplan utförs enligt plan.	PKS beslutade den 12 september att godkänna roller och ansvar för Kommunal utveckling.

Nedanstående diagram visar hur resultatet är fördelat på de olika svarsalternativen avseende upplevelsen av den nytta som Kommunal utvecklings aktiviteter leder till i den egna verksamheten (1-2 = missnöjd, 3-4 = nöjd och 5-6 = mycket nöjd):

Nedanstående diagram visar hur resultatet är fördelat på de olika svarsalternativen avseende upplevelsen av den kvalitetshöjning som Kommunal utvecklings aktiviteter leder till i den egna verksamheten (1-2 = missnöjd, 3-4 = nöjd och 5-6 = mycket nöjd):

5.3 Analys

Det är av stor vikt att Kommunal utveckling planerar, utformar och genomför aktiviteter enligt kommunernas prioriterade behov. Kommunernas behov behöver årligen identifieras och tydliggöras i Kommunal utvecklings och respektive verksamhetsområdes verksamhetsplan. En kommentar i den årliga utvärderingsenkäten är "Ni borde göra en översyn och tydliggöra ert uppdrag och vad vi kan förvänta oss och önska av er". Det är viktigt med en rimlig förväntan om verksamheten ska kunna uppnå målet om att 100 % är mycket nöjda med den kvalitetshöjning som Kommunal utvecklings aktiviteter leder till. Genom förtydliganden och bättre kommunikation hur aktiviteterna hänger ihop med utvecklingen i kommunernas egna verksamheter finns det förutsättningar för att förbättra Kommunal utvecklings resultat.

Med anledning av att frågorna avseende förväntad kvalitetshöjning och förväntad nytta är nya i den årliga utvärderingsenkäten finns det behov av att utforska hur frågorna har tolkats och hur resultatet kan öka till nästa år. Det finns även behov av att framöver avgöra vilket av våra 3 K som har störst betydelse i ett specifikt uppdrag/projekt. Ska en aktivitet i första hand leda till kostnadseffektivitet, kvalitetshöjning eller kompetenshöjning eller kan det vara så att våra 3 K är lika viktiga i ett utvecklingsarbete? Med syfte att det ska finnas rimliga förväntningar på vad Kommunal utveckling kan bidra med behöver länets kommuner bli tydliga i detta ställningstagande.

ASI-arbetet har varit positivt och en ökande täckningsgrad har gjort att fokus i utvecklingsarbetet kan läggas alltmer på användningen av ASI-data på gruppnivå med sammanställningar och uppföljningar som underlag till verksamhetsutveckling. För att fortsätta den positiva utvecklingen visar tidigare erfarenheter att det är viktigt att inte släppa uppföljning av och stöd till användningen på individnivå, samt att insatser anpassas till de olika behov som finns i kommunerna beroende på hur långt man kommit i utvecklingen.

Kvalitetsutveckling nämns av flera i den årliga utvärderingsenkäten som ett mervärde som det ger att delta i aktuellt nätverk; "att tillsammans kvalitetsutveckla verksamheterna och ta lärdom av varandra", "kvalitetssäkring och kvalitetshöjning, ständiga förbättringar, kritisk granskning och vidareutveckling", "Att bli en stark gemensam röst i den nationella utvecklingen och utmaningarna vad gäller ekonomi, demografi, kvalitet och kostnadsutveckling" samt "en viktig kvalitetsutvecklingsfunktion som stöd för oss i vår kommun då vi saknar utvecklingsstöd kopplat till verksamheten".

Flera chefer anser att Kommunal utveckling bidrar till nytta för dem i deras chefsroll vilket

tydliggörs i följande kommentarer i den årliga utvärderingsenkäten ”säkerhet i ledarskapet”, ”bra nätverk som hjälper mig att bli en bättre chef”, ”hur vi arbetar med personalfrågor, rekrytering, kompetens för att hitta en bra grund i våra verksamheter” och ”trygghet i ledarrollen”. Andra exempel på kommentarer i den årliga utvärderingsenkäten som visar på nytta med Kommunal utvecklings verksamhet är följande; ”vi utvecklar våra verksamheter och höjer yrkesstoltheten” och ”Nätverk där vi kan finna stöd, kamratskap och arbetsglädje”.

Inom psykiatriområdet förekommer aktiviteter vars primära nytta når medarbetare i länets kommuner men tyngdpunkten är nyttan för de invånare som använder kommunernas tjänster men ett förbättringsarbete med målet ökad nytta för invånarna kan innebära en högre arbetsbelastning för kommunernas verksamheter och medarbetare. Flera av aktiviteterna bygger på samverkan internt i kommunerna, mellan kommunerna och med andra huvudmän, främst Region Jönköpings län.

Kommunal utveckling ska fungera som ett stöd för utveckling av den egna verksamheten. Ett exempel är Ungdomsmottagning Online (UM online) där deltagarna i pilotprojektet rapporterar ökad tillgänglighet till ungdomsmottagningen för länets ungdomar. I de kontinuerliga uppföljningsmötena (två ggr/termin) uppger deltagarna bland annat att det finns ungdomar som uppger att de aldrig skulle sökt hjälp på den fysiska ungdomsmottagningen, men som ser UM online som en möjlighet att söka hjälp samt att det finns heltidsarbetande ungdomar som nu lättare kan boka besök genom UM online.

6 Vi stärker och ökar kompetensen i länet

En del i Kommunal utvecklings uppdrag handlar om att stärka och öka kompetensen i länet. Olika kompetenshöjande aktiviteter genomförs inom respektive område, varav en del genomförs med stöd från Kurs och konferens.

Kurs och konferens har uppdrag att samordna kurser och konferenser för medarbetare i Jönköpings läns kommuner. Samordningen gäller alla de yrkesgrupper som finns inom kommunernas verksamheter. Kurserna som erbjuds ska vara behovsstyrda av varje kommun och målgrupp. Syftet är att samordna kurser och konferenser för länets kommuner för att på ett kostnadseffektivt sätt kompetensutveckla länets medarbetare.

6.1 Exempel på aktiviteter som stärker och ökar kompetensen i länet

Specifika utbildningar har under året anordnats efter kommunernas behov och efterfrågan. Flera kommuner har haft begränsade utbildningsmedel under 2019. Kommunal utvecklings utbildningar inom de olika verksamhetsområden har därför varit viktiga då de skapar möjlighet till kostnadseffektiv kompetensutveckling. Dialog har skett med exempelvis Länsstyrelsen utifrån deras uppdrag om kompetensstöd till kommunerna gällande spelproblematik samt våld i nära relationer, vilket resulterat i att de utbildningar som Länsstyrelsen erbjudit helt utformats efter kommunernas behov och önskemål. Vidare har kurstillfällen gällande exempelvis dokumentation inom missbruksvården kunnat erbjudas genom att engagera och använda kompetens och erfarenhet hos medarbetare inom kommunernas egna verksamheter.

Det treåriga kompetensutvecklingsprojektet CHANGE, för ökad integration i Jönköpings län, som finansierades av Europeiska socialfonden genom Svenska ESF-rådet, avslutades i augusti 2019. Under första halvåret av 2019 arrangerades några utbildningar, bland annat inom integration och medborgardialog, uppföljning för SFI-lärare samt en konferens om erkännande.

Under året har utbildningar anordnats inom energitillsyn, livsmedelslagstiftningen, i miljöbalken, om radon i bostäder och allmänna lokaler och den nya vägledningen för prövning av små avlopp.

I samband med digitalisering av processen för samordnad vårdplanering finns riktlinjer och instruktioner om nytt arbetssätt tillgängliga på en mötesportal. Rutinerna skall ses som support och underlag för förändringsledning.

Chefsnätverk psykiatri hade som målsättning att starta Recovery College under 2019. Målet har inte uppnåtts men kvarstår och det finns goda förhoppningar att kunna genomföra projektet tillsammans med Region Jönköpings län under 2020. Regionen har inte kunnat förankra och komma till beslut under 2019 och av den anledningen har kommunerna själva påbörjat arbetet inför uppstarten. Under 2019 har till exempel erfarenheter i pilotprojektet från Eksjö använts samt i två av tre länsdelar har det bestämts vem som kommer ansvara för samordningsuppdraget.

En dag om året arrangeras det personalutbildningsdagar för all personal som arbetar som fritidsledare (inom öppen fritid), kommunalt anställda idrottsplatsvaktmästare och personal inom badverksamheterna. Dessa dagar har kommit att bli uppskattade eftersom samhällsaktuella utbildningar erbjuds all personal.

Under året har det skett kartläggning av kompetensbehov och genomförande av gemensamma utbildningar och föreläsningar/workshop inom de sex områden som område äldre och kommunal hälso- och sjukvård har länsgrupper i samverkan (demens, palliativ vård,

geriatrikum, rehabkedja vid stroke, trygg och säker vård och omsorg samt förebyggande och främjande). För att leverera effektiv, jämlik och tillgänglig vård och omsorg förutsätter det gemensam kunskapsutveckling och stöd till evidensbaserad praktik.

Ett delmål för barn och ungaområdet är att bidra till ökade förutsättningar för en minskad personalomsättning samt stärkt stabilitet och kompetens i organisationerna. Kompetensprogrammet för socialsekreterare är en aktivitet som bidrar till detta.

Eftersom funktionshinderverksamheten är en strängt lagstyrd verksamhet så är det viktigt för länets alla kommuner att hålla sig väl uppdaterade i vad som sker med eventuella lagändringar och tolkningar. Översynen av LSS lagen och det betänkande som LSS utredningen lämnade i början av 2019 har inte följts upp på det sätt som många kommuner haft förhoppning om. Kommunal utveckling har följt vad regering och ansvarig minister har beslutat och spridit det vidare till alla kommunerna i länet.

Kompetensutvecklingsinsatser har under året genomförts för länets skolsköterskor och modersmåls lärare/studiehandledare.

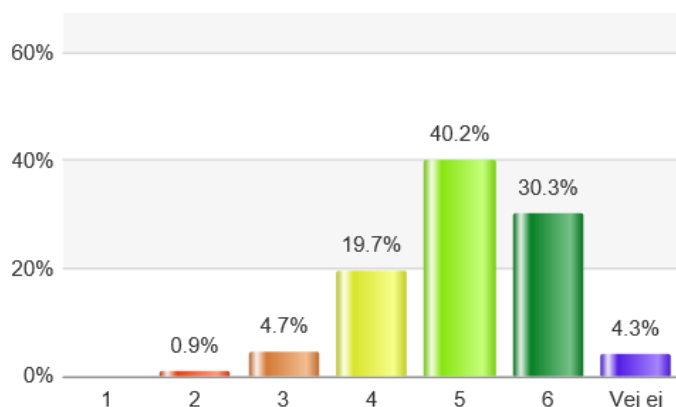
6.2 Årligen genomförs kurser efter behov och önskemål från verksamheterna samt chefsnätverk/styrgrupp eller liknande

Mätetal	Målvärde	Resultat	Beskrivning av resultat
■ Antal genomförda kurser genom Kurs och konferens.	159 kurser	124 kurser ↗	Resultatet för 2019 innebär en ökning jämfört med halvår 1 2019 (78 kurser) men en minskning av antal kurser jämfört med föregående år (resultat 2018: 159). Att antalet kurser har minskat under 2019 är rimligt med anledning av att kompetensutvecklingsprojektet CHANGE avslutades i augusti 2019 samt att flera kommuner införde utbildningsstopp under årets sista månader.
■ Antal deltagare på aktiviteter som arrangeras via Kurs och konferens.	6 301 deltagare	4 029 deltagare ↗	Under 2019 deltog 4 029 deltagare på kurser som arrangerades av Kurs och konferens. Resultatet innebär en ökning i jämförelse med halvår 1 2019 (2 726 deltagare) men en minskning jämfört med föregående år (resultat 2018: 6 301). Under 2018 kom ca 46 % av deltagarna via CHANGE-projektet, ett kompetensutvecklingsprojekt som avslutades i augusti 2019.

6.3 Kommunal utveckling bidrar till ökad kompetens i länet

Mätetal	Målvärde	Resultat	Beskrivning av resultat
◆ Andel mycket nöjda med Kommunal utvecklings bidrag till ökad kompetens i länet.	100 %	74 % ↘	Resultatet för 2019 är fortsatt högt även om det minskat något i jämförelse med föregående år (76 %). Majoriteten av deltagarna är mycket nöjda med Kommunal utvecklings bidrag till ökad kompetens i länet. En kommentar från den årliga utvärderingen är "Att Kommunal utveckling kan hjälpa till med att hitta gemensamma arbetsätt och metoder för kompetensutveckling ses som en framgångsfaktor för att vi ska kunna möta framtidens behov".

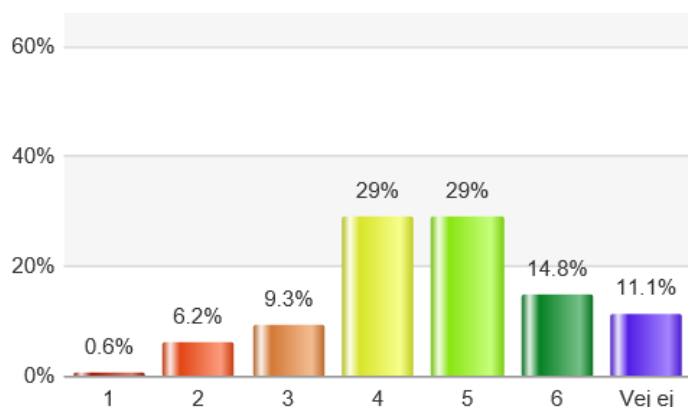
Nedanstående diagram visar hur resultatet är fördelat på de olika svarsalternativen avseende upplevelsen av Kommunal utvecklings bidrag till ökad kompetens i länet (1-2 = missnöjd, 3-4 = nöjd och 5-6 = mycket nöjd):

6.4 Kommunal utveckling ger stöd i implementering av aktuella metoder

Mätetal	Målvärde	Resultat	Beskrivning av resultat
■ Andel mycket nöjda med Kommunal utvecklings stöd i implementering av aktuella metoder.	100 %	50 % ↘	Resultatet har minskat något jämfört med föregående år (52 %). Resultatet för nätverken varierar mellan 13-100 %.

Nedanstående diagram visar hur resultatet är fördelat på de olika svarsalternativen avseende upplevelsen av Kommunal utvecklings stöd i implementering av aktuella metoder (1-2 = missnöjd, 3-4 = nöjd och 5-6 = mycket nöjd):

6.5 Analys

Under 2019 har Kurs och konferens genomfört 124 kurser, underlag finns i bilaga 2.

Region Jönköpings län har under 2019 arbetat med översyn avseende kursadministrationssystem och beslutat att köpa in ett nytt system som kommer att implementeras under 2020. Det är av stor vikt att regionen beaktar kommunernas behov och kurssamordnaren inom Kurs och konferens har bevakat att kommunernas behov tillgodoses i aktuellt kursadministrationssystem.

Utbildningar som genomförs inom ramen för Kommunal utvecklings verksamhet är kostnadseffektiva eftersom de blir tydligt både billigare per deltagare och effektivare i minskad restid. I den årliga utvärderingsenkäten tydliggörs att det finns fortsatt behov av samordning och planering av utbildningar och aktiviteter utifrån kommunernas behov för att öka kompetensen i länet och nyttja resurser så effektivt som möjligt. Följande kommentarer i den årliga utvärderingen är exempel som lyfter värdet av Kommunal utvecklings bidrag till kunskapshöjning i personalgrupperna på hemmaplan ”på ett lätt sätt få viktig information om förändringar/regeländringar m.m.”, ”erfarenhetsutbyte för att inte behöva uppfinna hjulet en gång till”.

En annan kommentar i den årliga utvärderingsenkäten påtalar behovet av att ”informationsspridning för utbildningar skulle kunna gå ut bredare, kanske inte bara till chefer som har mycket annan information i mejlen”. Det finns möjlighet för Kommunal utveckling att förbättra informationsspridningen inför kommande kompetenshöjande insatser.

Flera av länets kommuner har en ansträngd ekonomisk situation och införde av den anledningen utbildningsstopp under sista kvartalet 2019. Detta har bidragit till att en del utbildningar inte har kunnat genomföras enligt plan samt att det varit lägre fyllnadsgrad på flera genomförda utbildningar. Det finns behov av att ytterligare kostnadseffektivisera Kommunal utvecklings uppdrag att samordna utbildningar och konferenser. En stor del av kommunernas kostnad är medarbetarens res- och kurstid, samt ett produktionsbortfall som behöver bemannas. Möjligheten att i större utsträckning kunna erbjuda kompetensutveckling som är flexibelt i tid och rum, mobilt och ständigt tillgängligt i digital form behöver ses över.

7 Vi använder forskning för att utveckla och förbättra kommunernas verksamheter

FoUrum är den del inom Kommunal utveckling som arbetar med kommunernas forskning och utveckling (FoU). Verksamhet bedrivs inom socialtjänst, skola och fritidsområdet.

Kommunal utvecklings forskningsstrategi omfattar hela verksamheten och syftar till att stärka forskningen inom Kommunal utveckling. Strategin ska fungera som ett praktiskt och användbart stöd för integrering av forskning i verksamheten.

7.1 Pågående forskningsstudier

Erkännande

Inom ramen för CHANGE-projektet initierades och påbörjades en empirisk studie med och om kompetensutveckling för bättre integration, baserad på erkännande. Erkännande utgår från en samhällsvetenskaplig teori som handlar om jämlikhet mellan människor, att behandla människor likvärdigt och ha ett respektfullt arbetssätt. Det handlar om de anställdas erkännande av varje individ som uppstår ekonomiskt bistånd eller har insats via sin kommunala arbetsmarknadsenhet. Utbildning av personal respektive handledning har genomförts. Erkännande fortgår som forskningsprojekt. Doktoranden är enligt avtal fränkopplad Kommunal utveckling och slutför sitt arbete inom Linnéuniversitetet. Slutrapport ska färdigställas till sommaren 2020.

Brukarstyrda brukarrevisioner

Brukarstyrda brukarrevisioner är ett pilotprojekt som finansieras av Forskningsrådet i Sydöstra Sverige (FORSS). I projektet undersöks vilken brukarkunskap som kommer till uttryck i brukarrevisioner och hur brukarkunskapen påverkar praktiken. Projektet leds av forskare på Kommunal utveckling i samarbete med forskare vid Örebro universitet och Linnéuniversitetet. Pilotstudie genomförd under våren 2019 och slutrapporteringen är uppskjuten till våren 2020.

Stöd till föräldrar vars barn är placerade

Forskningsprojektet "Föräldrar på avstånd" beviljades augusti 2018 finansiering av Forte. Projektet som bland annat grundas på en brukarstyrd brukarrevision som genomfördes i Jönköpings län 2017, initierades av barn- och ungaområdet och genomförs i nära samarbete med praktiken. Projektet pågår till och med 2021. Forskare leder enligt genombrottsmetodik, vilket är en metod för att bedriva utvecklings- och förbättringsarbete på arbetsplatsen, samt följer hur nya arbetssätt som utvecklas i praktiken påverkar föräldrar som får stöd. Projektet ägs och leds av forskare från Göteborgsregionen i samarbete med forskningsledare på Kommunal utveckling och Göteborgs universitet. De första fokusgruppsintervjuerna med socialsekreterare genomfördes våren 2019. Rekrytering och intervjuer av enskilda föräldrar påbörjades våren 2019 och pågår tills önskat antal föräldrar rekryterats. I augusti genomfördes det första av sex lärandeseminarier för deltagande kommuner. I november arrangerades ett spridningsseminarium i respektive län.

Sexit, ungdomsmottagning

Under 2019 har en undersökning genomförts avseende omfattningen av allvarlig problematik samt i vilken utsträckning remisser och anmälningar till polis och socialtjänst förekommer hos de ungdomar som besöker ungdomsmottagningarna i länet. Inom studien har enkäter riktade till ungdomar samlats in och enkätsvar har sammanställts. Fokusgruppsintervjuer med personal på ungdomsmottagningarna har också genomförts. Projektet finansieras via de statliga medel från överenskommelsen rörande psykisk hälsa som är öronmärkta för utvecklingsarbetet avseende länets ungdomsmottagningar. Det reviderade materialet Sexit 3.0

kommer att implementeras under januari 2020 med mer utbildning i hur man frågar om våld och hanterar svaret. Projektet avslutas med en verksamhetsnära rapport som redovisas i februari 2020 och ligger till grund för fortsatt forskning inom Sexit.

Puls för lärande och hälsa

Ett urval av skolor från åtta av länets kommuner ingick i studien ”Puls för lärande och hälsa” som är kopplad till pulshöjande fysisk aktivitet i skolan. Studien syftade till att ge kunskap om elevers och lärares erfarenheter av en satsning på ökad fysisk aktivitet. Arbetet skedde i nära samarbete med idrottslärare från deltagande skolor. Under 2018 slutfördes datainsamlingen gällande elever och under våren 2019 har datainsamling genomförts av personal. Påbörjat analys- och resultatarbete fortsatte under våren. Studien genomfördes i samarbete med Högskolan i Halmstad och ska hjälpa till att utveckla och förbättra undervisningen i länets kommuner och komma eleverna till del. Den 30 september presenterades resultatet för länets kommuner. I bilaga 3 finns sammanställning av forskningsresultatet.

Framgångsfaktorer i undervisningen

Tio av länets kommuner och ett naturbruksgymnasium ingick i studien ”Framgångsfaktorer i undervisningen”. Studien syftade till att skapa kunskap om hur framgångsrik undervisning i skolor nio och på gymnasiet kan möjliggöras med utgångspunkt i inkludering och kunskapsutveckling. Studien ska hjälpa till att utveckla och förbättra undervisningen i länets kommuner och komma eleverna till del. Under 2018 slutfördes datainsamlingen och det analys- och resultatarbetet som påbörjats fortsatte under våren 2019. Studien genomfördes i samarbete med Högskolan för lärande och kommunikation, Jönköping. Den 9 september presenterades resultatet för länets kommuner. I bilaga 3 finns sammanställning av forskningsresultatet.

7.2 Spridning

ForskarFredag

Årets ForskarFredag genomfördes i slutet av september och arrangerades tillsammans med Region Jönköpings län och Jönköping University. ForskarFredag är en vetenskapsfest för allmänheten, framförallt för barn och unga, som syftar till att synliggöra den forskning som sker i vårt län. Kommunal utveckling ansvarar för kommunernas deltagande. ForskarFredag är ett arrangemang initierat av och till viss del finansierat av EU.

Förebyggande arbete i familjer med missbruksproblem (FIFA)

Förebyggande arbete i familjer med missbruksproblem (FIFA) är ett forsknings- och utvecklingsprojekt som avslutades vid årsskiftet 2017-2018. En slutrapport publicerades i juni 2018 av Folkhälsomyndigheten. Två populärvetenskapliga rapporter till praktiken samt två vetenskapliga artiklar förbereds för publicering.

Puls för lärande och hälsa

Forskningsprojektet avslutades och slutredovisades i september. Berörda personer från länets kommuner bjöds in att ta del av resultatet. Forskningsprojektet delredovisades i november 2018. Den 30 september presenterades resultatet för länets kommuner. Forskarna delgav en powerpointpresentation med syfte att resultatet ska kunna spridas vidare i kommunerna. Kommunal utveckling är ett stöd i det fortsatta arbetet exempelvis genom att vara behjälplig med att ta fram implementeringsplaner.

Framgångsfaktorer i undervisningen

Forskningsprojektet avslutades och redovisades i september 2019. Berörda personer från länets kommuner bjöds in för att ta del av resultatet som består av dels en elevdel och en lärardel. För att sprida resultatet vidare filmades presentationen. Forskarna kommer även under 2020 att delge en skriftlig rapport som kan användas för vidare spridning i

kommunerna. Kommunal utveckling är ett stöd i det fortsatta arbetet exempelvis genom att vara behjälplig med att ta fram implementeringsplaner.

Stöd till barn som utsatts för våld och övergrepp

Projektet stöd till barn som utsatts för våld och övergrepp finansierades genom Stiftelsen Allmänna Barnhuset och avslutades i juni 2019. Under hösten 2019 samt under 2020 sker arbetet med de delar som initierats i länet under projektets gång såsom fortsatt implementering av Efter barnförhöret, LYLES samt uppstart av behandlingssamråd. En föreläsning har genomförts som redovisade forskningsresultat inom området. En produkt av projektet är ett kunskapsstöd framtaget av Barnafrid som redovisar tillgängliga metoder för stöd och behandling till barn som varit utsatta för våld och övergrepp samt deras evidens.

7.3 Stipendier

Kommunerna i länet delar varje år ut stipendier till högskolans avgående studenter. Detta görs för att uppmuntra studenter att studera aktuella frågeställningar i praktiken. Det ger bra kontakter hos framtida arbetsgivare och vi vill uppmuntra studenterna att söka sig till kommunerna i Jönköpings län. Stipendier delas ut för bästa uppsats till studenter på Hälsohögskolan (två gånger per år) och Högskolan för lärande och kommunikation (en gång per år).

I januari 2019 premierades följande studenter på Hälsohögskolan;

Bästa uppsats i socialt arbete: ”Att hitta en nivå där man möts. En kvalitativ intervjustudie om socialsekreterares tankar och erfarenheter av att skapa goda relationer med föräldrar” skriven av Ida Gustafsson och Martin Sigblad.

Bästa uppsats i omvårdnad: ”Att leva i en hemmiljö med döden närvarande. Närståendes upplevelser av palliativ hemsjukvård” skriven av Julia Ahmann & Johanna Strandberg

I juni 2019 premierades följande studenter på Hälsohögskolan;

Bästa uppsats i arbetsterapi: ”Förändringar i aktivitetsmönster och välmående hos äldre efter flytt till särskilt boende” skriven av Yvonne Andersson och Elin Erikson.

Bästa uppsats i omvårdnad: ”Upplevelsen av fysisk aktivitet hos vuxna med diabetes” skriven av Agnes Johansson och Malin Enell.

Bästa uppsats i socialt arbete: ”Arbetsrelaterad stress bland enhetschefer” skriven av Bianca Sandoval och Julia Persson.

I november 2019 premierades följande arbeten och studenter på Högskolan för lärande och kommunikation;

Språket är ju liksom hela vi på något sätt - en kvalitativ studie om lärares uppfattningar av multimodalt lärande och estetiska lärprocesser i läsförståelseundervisningen (avancerad nivå) skriven av Amanda Blomén.

IKT i matematikundervisningen - en litteraturstudie om användningen av IKT i matematikundervisning i grundskolan (grundnivå) skriven av Erik Friggåker och Emil Wallin.

Att utveckla texter med digitala skrivverktyg - en litteraturstudie om textskapande och skriftspråkighet i svenskundervisningen i årskurs F-3 (grundnivå) skriven av Denise Rovelli och Kamilla Fredriksson.

Det är ingen alls som tvättar leksaker idag - en kvalitativ studie om förskollärares

erfarenheter av ansvarsfördelning i förskolans arbetslag (grundnivå) skriven av Ida Dahlström och Sara Nilsson.

7.4 Doktorandstudier

Maktrelationer i kommunala arbetsmarknadsprogram och dess betydelse för bland annat självförsörjning

Lagunathan Govender är doktorand i socialt arbete vid Linnéuniversitetet i Växjö. Lagunathans avhandling handlar om aktivering av arbetslösa som står långt ifrån arbetsmarknaden. Det rör sig om kommunala insatser som syftar till att integrera marginaliserade grupper på arbetsmarknaden och i samhället. Inriktningen ligger på behandlingen av arbetslösa och maktrelationer i kommunala arbetsmarknadsprogram och dess betydelse för bland annat effekter på självförsörjning. Studieobjektet i fokus är CHANGE-projektets erkännandedel, alltså ett förändringsprojekt som syftar till utveckling av en ny metod utifrån teori om erkännande. Tanken är att erkännande ska främja brukares inkludering, delaktighet samt insatsernas kvalitet. Beräknad disputation år 2020. Forskningsledare på Kommunal utveckling är biträdande handledare.

Materialisering av sociala rättigheter genom Arenasamverkan

Sara Arlesten är licentiatstudent i socialt arbete vid Linnéuniversitetet i Växjö. Saras forskning syftar till att förstå hur sociala rättigheter materialiseras för individer med ohälsa som står utanför arbetsmarknaden. Projektet finansieras av Finnvedens samordningsförbund respektive Värnamo kommun (extern finansiering söks och ersätter vid beviljande Värnamo kommuns finansiering). Samarbetet mellan Värnamo kommun, Samordningsförbundet, Kommunal utveckling samt Linnéuniversitetet utgör god förutsättning för att forskningens fokus och utfall kommer att ha nytta för de sociala insatserna i länet. Beräknad examen år 2020. Forskningsledare på Kommunal utveckling är biträdande handledare.

Ledarskap inom barn- och ungaområdet

Forskningsledare och teamchefer informerar om och uppmuntrar socialsekreterare i länet att söka in till den Forte-finansierade Nationella forskarskolan för yrkesverksamma i socialtjänsten. Forskarskolan är ett samarbete mellan Lunds universitet, Malmö universitet, Göteborgs universitet samt Linnéuniversitetet och ska ha en nära förankring och koppling i kommunala verksamheter. Våren 2019 antogs Christina Evaldsson som arbetar inom barn- och unga området i Jönköpings kommun till forskarskolans första år.

7.5 Söker aktivt finansiering

Inom FoUrum söks aktivt finansiering för följande områden;

- Letterbox club - en intervention för att stimulera barns inlärning med böcker och matematikspel.
- Brukarstyrda brukarrevisioner - ansökan om projektmedel hos Forte avslogs.
- Att ge omsorg och få stöd: samspelet mellan formell och informell omsorg - finansiering söks i samarbete med forskare vid avdelningen för socialt arbete (ASA), Hälsohögskolan, Jönköping University. Ansökan om projektmedel hos Forte gick vidare från steg 1 till steg 2 men avslogs sedan.
- Mellan service och bistånd: villkor och gränser för serviceinsatser och myndighetsutövning inom socialtjänsten i ärenden rörande barn och unga samt vuxna med risk- och missbruk - avser områdena barn och unga samt missbruk. Finansiering söks i samarbete med forskare vid avdelningen för socialt arbete (ASA), Hälsohögskolan, Jönköping University. Ansökan om projektmedel hos Forte gick vidare från steg 1 till steg 2 men avslogs sedan.

- Identiteter, inflytande och inkludering inom kommunalt försörjningsstöd. Utveckling av en evidensbaserad praktik med lokal kunskapsutveckling till gagn för klienter - ansökan om finansiering av praktisknära forskartjänst hos Forte. Ansökan beviljades.
- Boendestöd som insats och som profession, samt SIP som verktyg för personer med psykisk funktionsnedsättning - ansökan om planeringsbidrag har ansökts hos Forte, ansökan görs i samarbete med avdelningen för socialt arbete (ASA), Hälsohögskolan, Jönköping University. Ansökan beviljades.

7.6 Samtal med forskare om framtida forskning

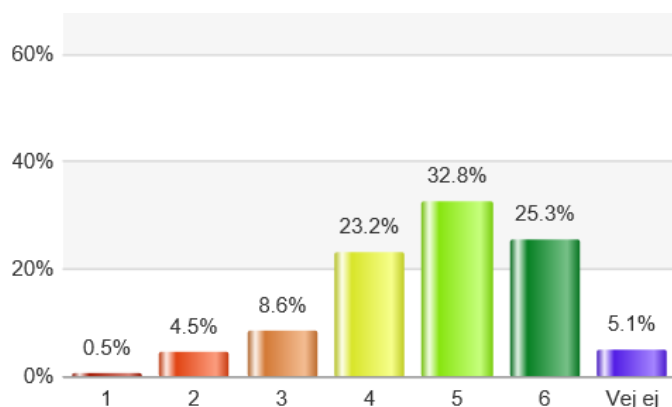
Samtal pågår med forskare om framtida forskning inom följande områden;

- Familjecentraler, barn- och ungaområdet. Under hösten 2019 etablerades ett samarbete med Region Örebro län, som kommer vara projektägare för ett gemensamt forskningsprojekt om bland annat utfall av verksamheten.
- MISU, psykiatriområdet
- Fortsatta samtal förs med professorer och lektorer på Högskolan för lärande och kommunikation, Jönköping University, kring ett tvärasektoriellt samarbetsprojekt med den öppna fritiden i fokus. Samtalen fokuserar på flerspråkighet, demokrati och mångfald. Samarbetet har mynnat ut i en gemensam ansökan om planeringsbidrag för 2020 från Forte.
- Samtal har påbörjats avseende den ökande psykiska ohälsan hos ungdomar samt samverkan inom och mellan ungdomsmottagningar, elevhälsovård och ungdomshälsa. Förhoppningen är att ansöka om Fortes 1-åriga planeringsbidrag.
- Samtal har under året förts med forskare på Högskolan för lärande och kommunikation, Jönköping University avseende implementering av forskningsresultat från forskningsprojektet Framgångsfaktorer i undervisningen.

7.7 Kommunal utveckling sprider kunskap om aktuell forskning

Mätetal	Målvärde	Resultat	Beskrivning av resultat
 Andel mycket nöjda med Kommunal utvecklings bidrag till att sprida kunskap om aktuell forskning.	100 %	61 % 	Resultatet har ökat något jämfört med 2018 (56 %). Det är en stor spridning bland svaren om de olika nätverkens upplevelse; andelen mycket nöjda varierar mellan 0-100 %. De flesta (95 %) är nöjda eller mycket nöjda med Kommunal utvecklings arbete med att sprida kunskap om aktuell forskning. I den årliga utvärderingsenkäten delgav flera att information om aktuell forskning är ett mervärde som det ger att delta i aktuellt nätverk.

Nedanstående diagram visar hur resultatet är fördelat på de olika svarsalternativen avseende upplevelsen av Kommunal utvecklings bidrag till att sprida kunskap om aktuell forskning (1-2 = missnöjd, 3-4 = nöjd och 5-6 = mycket nöjd):

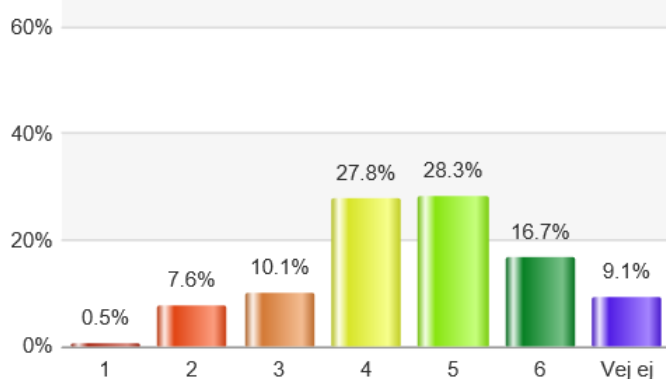

7.8 Kommunal utveckling stödjer kommunerna i att använda aktuell forskning för att utveckla och förbättra sina verksamheter

Mätetal	Målvärde	Resultat	Beskrivning av resultat
■ Andel mycket nöjda med Kommunal utvecklings stöd till kommunerna i att använda aktuell forskning för att utveckla och förbättra sina verksamheter.	100 %	49 % ↗	Resultatet har ökat jämfört med föregående år (47 %). I den årliga utvärderingsenkäten framkom det att forskning, nya metoder och stöd är ett mervärde som det ger att delta i aktuellt nätverk.

Aktiviteter	Status
▶ Årlig översyn av Kommunal utvecklings forskningsstrategi.	En handlingsplan är framtagen för 2019 som syftar till att synliggöra och stärka forskningsperspektivet inom Kommunal utveckling.

Nedanstående diagram visar hur resultatet är fördelat på de olika svarsalternativen avseende upplevelsen av Kommunal utvecklings stöd till kommunerna i att använda aktuell forskning för att utveckla och förbättra sina verksamheter (1-2 = missnöjd, 3-4 = nöjd och 5-6 = mycket nöjd):

7.9 Analys

Under 2018 intensifierades kontakterna mellan FoU-ledare och forskare med utgångspunkt i en nationell satsning på tillämpad välfärdsforskning. Regeringen har initierat sju tioåriga forskningsprogram för att vi med ny kunskap ska kunna möta samhällsutmaningar på ett bättre sätt. Forte ansvarar för två av dessa och ett av dem är det nationella programmet för tillämpad välfärdsforskning. En medarbetare i en av länets kommuner har blivit antagen som doktorand i Nationell forskarskola för yrkesverksamma i socialtjänsten. Av de fem ansökningar som skickades in till Forte under år 2019 beviljades de två ansökningarna avseende praktisknära forskartjänst respektive planeringsbidrag medan tre ansökningar inom Fortes öppna utlysning avslogs. Under 2018 skickades två ansökningar om finansiering in till Forte varav en beviljades, vilket innebär att både antalet inskickade ansökningar till Forte och antalet beviljade ansökningar har ökat under 2019.

Med anledning av att resultatet från den årliga utvärderingsenkäten avseende 2018 års verksamhet visade att det finns behov av att synliggöra och stärka forskningsperspektivet inom Kommunal utveckling och partnerskapens nätverk togs en handlingsplan fram under våren 2019. Målet med handlingsplanen är att verksamhetens FoU-ledare känner sig trygga med att prata om och rama in forskning så att det tydligt framgår för deltagarna i nätverken vad som är forskning och hur forskningen kan komma till nytta för praktiken. Som ett resultat av handlingsplanen genomfördes i maj en intern workshop i syfte att fördjupa kunskapen om hur vi kan utveckla evidens inom Kommunal utveckling. Workshopen baserades på två kapitel (1 och 5) i boken ”Användbar evidens”¹.

Resultatet från den årliga utvärderingsenkäten avseende 2019 års verksamhet har förbättrats jämfört med 2018 när det gäller både andelen mycket nöjda med Kommunal utvecklings bidrag till att sprida kunskap om aktuell forskning och andelen mycket nöjda med Kommunal utvecklings stöd till kommunerna i att använda aktuell forskning för att utveckla och förbättra sina verksamheter. Vilken förväntan som finns hos nätverken vad gäller Kommunal utvecklings bidrag till att sprida kunskap om aktuell forskning samt avseende vilket stöd som kan erbjudas till kommunerna i att använda aktuell forskning för att utveckla och förbättra sina verksamheter, behöver konkretiseras för att resultatet i den årliga utvärderingsenkäten ska kunna förbättras ytterligare.

Att vara konkreta i hur aktuell forskning kan användas för att förbättra verksamheten är framgångsrikt. Under 2019 har det till exempel skett genom att tillgänglig forskning presenterats som ett stöd för att motivera olika arbetssätt när det gäller bemötande, stöd och behandling till barn som utsätts för våld och övergrepp.

Det finns möjlighet att ytterligare synliggöra forskning och i större grad påvisa när vi inom ett nätverk använder forskning. Detta genom att tydliggöra forskningsanknytning i pågående utvecklingsarbeten, metoder och kunskapsunderlag samt genom att lyfta fram ny forskning och utifrån kommunernas önskemål ha dialog kring hur resultaten kan användas i verksamhetsutveckling. Det finns även möjlighet att i större utsträckning visa den praktiska nyttan med att använda forskningsresultatet i kommunernas dagliga verksamhet.

Stödet till kommunerna för att kunna använda forskning i verksamheterna kan förbättras ytterligare genom att till exempel gå på djupet inom några utvalda områden som det finns önskemål om. Kommunal utvecklings forskningsledare kan vara ett stöd i det arbetet. För att ge stöd till kommunerna i att implementera ny forskning och utveckla och förbättra sina

¹ Hasson, H., Thiele Schwarz, U., & Ilste, A. (2017). Användbar evidens : om följsamhet och anpassningar. Stockholm: Natur & Kultur.

verksamheter skulle en gemensamt uttryckt ambition om länsgemensamma metodstöd avseende implementerings- och förbättringsverktyg ge samordning och ökad spridning, både inom och mellan länets kommuner.

Genom de nationella nätverk som FoU-ledare deltar i får Kommunal utveckling och därmed länets kommuner del av både kunskapsstöd, utvecklingsarbeten och aktuell forskning. Det bidrar till att Kommunal utvecklings medarbetare håller sig uppdaterade och jobbar med aktuella metoder och arbetssätt. Flera nätverk har strukturerat förhållningssätt med uppdatering kring aktuell forskning vid respektive nätverksträff. Nyttan ligger bland annat i att FoU-ledare läser in sig, gör sammanfattningar och hänvisar vidare till var och en för fördjupning.

Under året har tre forskningsprojekt avslutats; Puls för lärande och hälsa, Framgångsfaktorer i undervisningen samt Brukarstyrda brukarrevisioner. Detta medför att det finns forskningsresultat lättillgängligt för länets kommuner att arbeta vidare med. Kommunal utveckling är ett stöd i det fortsatta arbetet exempelvis genom att vara behjälplig med att ta fram implementeringsplaner för avslutade forskningsprojekt.

Symbolförteckning för mätetal och aktiviteter

Symbolförteckning för mätetal

- resultatet når önskat målvärde, mätetalet är uppfyllt
- resultatet når inte önskat målvärde, mätetalet är delvis uppfyllt
- resultatet når inte önskat målvärde, mätetalet är inte uppfyllt
- det finns inget resultat redovisat för den aktuella perioden

Symbolförteckning för aktiviteter

- aktiviteten pågår enligt plan
- aktiviteten är ej påbörjad
- aktiviteten är försenad
- aktiviteten pågår med problem
- aktiviteten pågår med allvarligt problem
- aktiviteten är avbruten
- aktiviteten är klar

Deltagande på kurser som arrangerats av Kurs- och konferens under 2019

	Antal deltagare ¹	Antal uppdrag
Miljösamverkan	273	5
FoUrum social välfärd	1658	51
CHANGE-projektet	1008	12
FoUrum fritid	0	0
FoUrum utbildning	0	0
Regional utveckling	132	4
Smålands Turism	146	1
Vård- och omsorgscollege	30	1
Summa	3247	74

Utöver ovan angivna kursdeltagare så har även följande deltagare, fördelat på länets kommuner, deltagit på olika kurser/arrangemang:

	Antal deltagare	Procent (%) ²
Aneby	20	2,5
Eksjö	21	2,6
Gislaved	76	9,7
Gnosjö	17	2,1
Habo	23	2,9
Jönköping	127	16,2
Mullsjö	4	0,5
Nässjö	28	3,6
Sävsjö	25	3,2
Tranås	15	2,0
Vaggeryd	42	5,4
Vetlanda	35	4,5
Värnamo	83	10,6
Region Jönköpings län	204	26,1
Externa deltagare ³	62	8,0
Summa	782	

Under 2019 har det totalt genomströmmat 4 029 deltagare på 124 kurser/arrangemang. 9 kurser har blivit inställda på grund av för få anmälda eller sjuka kursledare.

¹ Fördelning per kommun saknas för dessa deltagare

² I förhållande till totala antalet kurser

³ I externa deltagare anges antal deltagare utanför Jönköpings län

Sammanställning av forskningsresultat

Framgångsfaktorer i undervisningen

Vad – från ett elevperspektiv – kännetecknar undervisningshandlingarna hos de lärare som eleverna uppfattar som de bästa lärarna?

Eleverna beskriver att de lärare, som de uppfattar som de bästa, skapar trygga, omsorgspräglade och förlåtande lärmiljöer genom relationsbyggande. De respekterar eleverna på ett sätt som gör att eleverna respekterar dem. De har en passion för undervisning OCH lärande. De kommunicerar att lärande är ett delat ansvar, VI gör det här tillsammans. De ser och anpassar till individen. De bygger lektioner som skapar motivation med variation; lärande med hjärna, sinnen och kropp; och anknyter till en värld eleverna är bekanta med och lämnar utrymme för sidospår och fördjupning. De kommunicerar att lärande är möjligt för alla. De betonar kunskapens användarvärde framför formella krav.

Vilka handlingar beskriver skickliga lärare som centrala för att möjliggöra för framgångsrik undervisning med utgångspunkt i inkludering och kunskapsutveckling?

Lärarna beskriver att de centrala handlingarna för att möjliggöra framgångsrik undervisning är att aktivt och systematiskt skapa relationer, att visa att man vill vara här och nu, att kontinuerligt sträva efter och visa att man vill bli en bättre lärare, att dela ansvaret för lärandet med eleverna, att skapa möjligheter till lärande samt att skapa trovärdighet och trygghet.

Puls för lärande och hälsa

Eleverna upplever att pulshöjande aktiviteter har bidragit till att de har fått bättre minne, tänker bättre, kan koncentrera sig bättre, arbetar och lär sig snabbare, orkar studera efter skolan i högre grad, numera förstår bättre vad som sägs på lektionerna vilket är viktigt för att de ska känna sig mer motiverade att plugga.

Överlag beskriver eleverna att de pulshöjande fysiska aktiviteterna har en lugnande effekt på dem själva och/eller sina klasskamrater.

Eleverna har blivit inspirerade till att börja träna eller motionera på sin fritid och en del av dem uppger även att de har börjat äta mer hälsosamt.

Eleverna upplever att pulshöjande aktiviteter har bidragit till att de känner sig gladare, mindre sura, att tålamodet har ökat samt att det har påverkat de sociala relationerna positivt i klasserna och ibland även mellan klasserna.

Skolpersonalen beskriver att pulshöjande fysiska aktiviteter påverkar elevernas välbefinnande genom att de mår bättre, blir gladare och mer tillfreds, sover bättre, blir piggare, mer alerta och orkar mer på fritiden och i skolan, blir mindre stressade, blir mer hälsomedvetna exempelvis gällande matvanor, klagar inte på huvudvärk i lika hög grad samt minskad sjukfrånvaro.

Ämneslärare beskriver att det blivit bättre arbetsro, lugnare i klassrummen och att det blivit lättare att få elevernas uppmärksamhet. De beskriver också att eleverna kan koncentrera sig bättre och under längre tid.